

Байгаль орчны судалгаа, үнэлгээний
зөвлөх “ЭРТЭЧ НАРАН” ХХК

**ТӨВ АЙМГИЙН БАЯНЦОГТ СУМАНД
ХЭРЭГЖҮҮЛЖ БАЙГАА “ХАЯГДАЛ
АККУМЛЯТОР, ӨНГӨТ ТӨМӨРЛӨГ ДАХИН
БОЛОВСРУУЛАХ” ТӨСӨЛ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
МЕНЕЖМЕНТИЙН 2024 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ
ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

Төсөл хэрэгжүүлэгч: “ҮЛЭМЖ ХҮДЭР” ХХК

УЛААНБААТАР-2024 он

ГАРЧИГ

ОРШИЛ

1	ТӨСЛИЙН ТАНИЛЦУУЛГА.....	1
1.1	Ерөнхий мэдээлэл.....	1
1.1.1	Төсөл хэрэгжүүлэгч.....	1
1.1.2	Төслийн зорилго.....	1
1.1.3	Төслийн эзэмшлийн газар, үйлдвэрийн байршил.....	1
1.1.4	Газар ашиглалт.....	2
1.1.5	Үйлдвэрийн хүчин чадал.....	3
1.2	Төслийн талбай орчмын бүс нутгийн тодорхойлолт.....	3
1.2.1	Байгаль орчны төлөв байдлын тодорхойлолт.....	3
1.2.2	Түүхий эдийн шинж чанар, үйлдвэрийн технологи.....	5
1.2.3	Нийгэм-эдийн засгийн төлөв байдлын тодорхойлолт.....	7
1.3	Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт.....	8
1.3.1	Байгаль орчны нөлөөллийн тодорхойлолт.....	8
1.3.2	Үйлдвэрийн нийгмийн ач холбогдол.....	9
2	БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	10
2.1	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний цар хүрээ.....	10
2.1.1	Менежментийн төлөвлөгөөний зорилго, зорилт.....	10
2.1.2	БОМТ-ний хамрах хүрээ.....	10
2.1.3	БОМТ-ний нийт зардал, түүний бүтэц.....	11
2.2	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	11
2.3	Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөө.....	13
2.4	Түүх соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээ.....	15
2.5	Осол, эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө.....	15
2.5.1	Аваар осол гарсан онцгой байдлын үед авах арга хэмжээ.....	15
2.5.2	Болзошгүй эрсдлээс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээ.....	15
2.5.3	Хүний эрүүл мэндийг хамгаалах.....	16
2.5.4	Хүхрийн хүчил, аюултай хаягдлын мэдээллийн сан, бүртгэл.....	18
2.5.5	Үйлдвэр танилцуулах аялалын аюулгүй байдал.....	18
2.6	Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө.....	20
2.7	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр.....	22
2.8	2023 оны БОМТ-г хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө.....	24
2.9	2023 оны БОМТ-ний хэрэгжилтийг оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө.....	25

ДҮГНЭЛТ

АШИГЛАСАН МАТЕРИАЛ

ХАВСРАЛТ

ОРШИЛ

Төв аймгийн Баянцогт сумын нутагт хаягдал аккумулятор, өнгөт металл дахин боловсруулах үйлдвэрлэл эрхэлж байгаа “Үлэмж хүдэр” ХХК нь үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа явуулах 2.0 га талбайг 15 жилийн хугацаатай эзэмшиж байна. Эзэмшил талбайн 54.0 хувьд барилга байгууламж барих, тоног төхөөрөмж угсрах ,хатуу хучилттай зам талбай тавих зэргээр идэвхтэй ашиглаж байгаа ба 0.88 га сул орон зайд ногоон бүс тохижуулах ажлыг эхлүүлсэн.

Үйлдвэрийн төсөлд 2019 онд “Төмөрлөг боловсруулах тусгай зөвшөөрөл” авсан бөгөөд 2020 онд төслийг “Аккумулятор дахин боловсруулах” төсөл болгон өөрчилж байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээг байгаль орчны мэргэжлийн байгууллага болох “НЕРЖ” ХХК-аар хийлгэж байгаль орчны менесентийн 5 жилийн төлөвлөгөө бтлуулж байсан. “Аюултай хог хаягдал дахин боловсруулах” тусгай зөвшөөрлийг гаргуулан авч 2023 оноос үйл ажиллагаа нь жигдэрч байгаа бөгөөд одоо 2024 оны БОМТ боловсруулаад байна.

Үйлдвэр 2024 онд 1000 тн зэс, 3000 тн хаягдал аккумулятор, 32000 тн ширэм цуглуулж боловсруулах бөгөөд нийт 44.0 мянган тн/км тээврийн ажил хийнэ. Үйл ажиллагааны хүрээнд үйлдвэрийн урсгал засвар, ХАБ-ын сургалтын хөтөлбөрийг шинэчлэх, Баянцогт сумын ЗДТГ-тай байгуулсан нийгмийн хариуцлагын ажлуудыг хийхээс гадна байгаль орчны болон хүний эрүүл мэндийг хамгаалах, үйлдвэрийн бүс нутгийн оршин суугчид руу чиглэсэн нийгмийн сайн сайхны төлөө ажлуудыг хийхээр төлөвлөөд байна. БОМТ-нд нийт 52.818 сая төгрөгний зардал бүхий ажил төлөвлөсний 28.7 хувь нь орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд зориулагдана.

Үйлдвэрийн 2024 онд хэрэгжүүлэх БОМТ-г боловсруулахад байгаль орчны судалгаа, үнэлгээний мэргэжлийн байгууллага болох “ЭРТЭЧ НАРАН” ХХК-аас мэргэжлийн зөвлөгөө авсан бөгөөд төлөвлөгөөг БОАЖЯ-наас 2019-10-29-ний өдрийн А/618 тоот тушаалаар баталсан “БОМТ боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ыг баримталсан бөгөөд төлөвлөлтийг тус журмын 3 дугаар хавсралтын “Г”-д заасан агуулгаар боловсруулсан болно.

БОМТ-г нийт 2 бүлэг, 11 дэд бүлэгт багтаан 17 хүснэгт, 9 зураг, схем, график, загварчилал болон тооцооллыг нотлох 12 хавсралтаар баримтжуулсан.

“ҮЛЭМЖ ХҮДЭР” ХХК

1 ТӨСЛИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

1.1 Ерөнхий мэдээлэл

1.1.1 Төсөл хэрэгжүүлэгч

Төслийн нэр:	“Хаягдал аккумулятор, өнгөт төмөрлөг дахин боловсруулах” төсөл
Төсөл хэрэгжүүлэгч:	“Үлэмж хүдэр” ХХК
	Регистрийн дугаар: 6164439
	Бүртгэлийн дугаар 9011662110
Төсөл хэрэгжүүлэгчийн хаяг:	Баянзүрх дүүрэг, 25-р хороо, 13-р хороолол. Амины орон сууц-9. Монгол улс, Улаанбаатар хот.
Төслийн байршил:	Төв аймаг, Баянцогт сум, 2 дугаар буюу Сарлагт баг. Сарлагт гудамж
Холбоо барих:	Утас: +976- 9908-9969, +976- 8810-6868 Майл хаяг: ulemjkhuder@gmail.com

1.1.2 Төслийн зорилго

Маш хямд үнээр Хятад улсруу экспортолж буй хаягдал өнгөт төмөрлөгийг ангилах, байгальд хортой хаягдал үүсгэж буй хаягдал аккумуляторыг цуглуулах, тэдгээрт дулааны боловсруулах хийх замаар нэмүү өртөг бүтээж, валютын орлого олох нь энэ төслийн зорилго гэж төсөл санаачлагчид үзсэн байна. Төслийн зорилгын хүрээнд дараах зорилтууд хэрэгжинэ. Үүнд:

- Шинээр 20-25 орчим ажлын байрыг бий болгох, орон нутгаас ажилчин сургаж ажлын байранд байршуулах
- Мэргэжлийн чадварлаг, ажиллах бүтээлч сэтгэхүйтэй багийг бүрдүүлж, сургаж бэлдэх,
- Бизнесийн ашигтай үйл ажиллагаа эрхэлж улс, орон нутгийн төсөвт холбогдох татвар, хураамж төлөх замаар төсөв бүрдүүлэлтэнд оролцох.

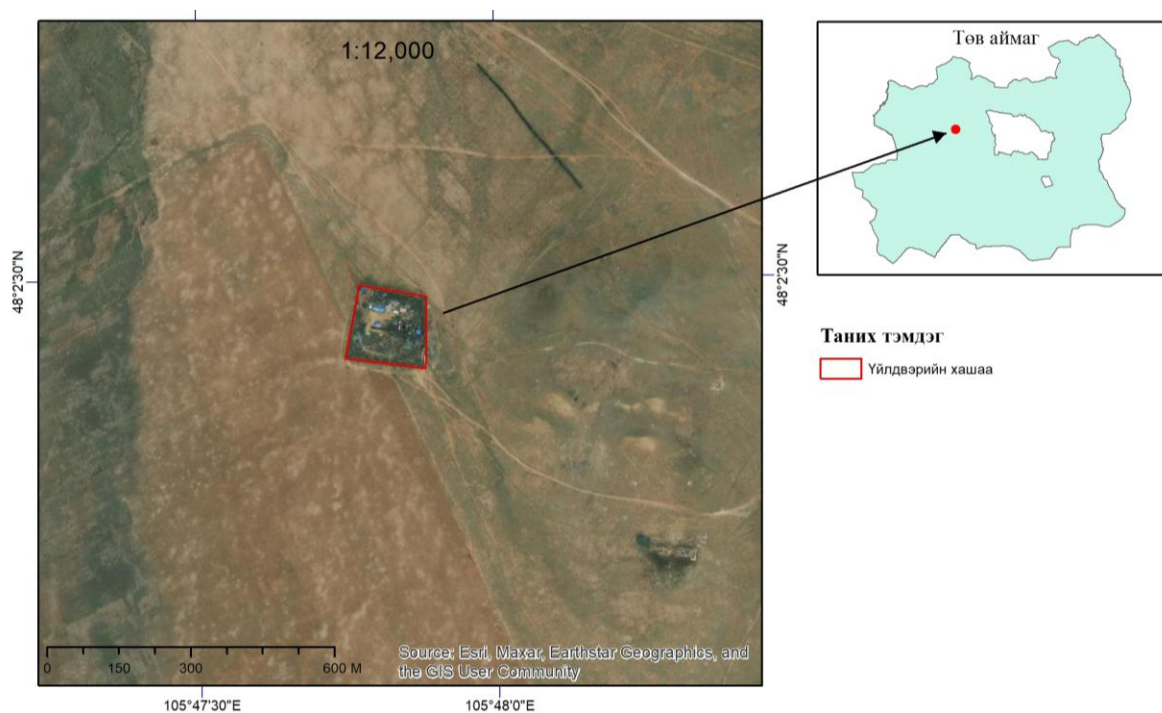
1.1.3 Төслийн эзэмшлийн газар, үйлдвэрийн байршил

Төслийн эзэмшлийн газрыг төв аймгийн Баянцогт сумын Засаг даргын 2020 оны 6 сарын 29-ний өдрийн А/120 тоот шийдвэрийг үндэслэн 15 жилийн хугацаатайгаар нэгж талбарын 4117020121 дугаараар 20,000.0 м² газрыг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглаж байна.

Үйлдвэр нь Төв аймгийн Баянцогт сумын нутаг —Сарлагийн хөндий нэртэй газарт байрлана. Уг төсөл хэрэгжиж буй эдэлбэр газар нь Хангай бүсийн зүүн үзүүр, Хэнтий бүсийн баруун шувтарга болох завсрын бүсэд уулсын их хөндийд байрладаг ба Улаанбаатар хотоос баруун тийш 100 орчим км, Төв аймгийн төв Зуунмод хотоос баруун

Төв аймгийн Баянцогт сумын нутаг дахь “Хаягдал аккумулятор, өнгөт төмөрлөг дахин боловсруулах” үйлдвэрийн 2024 онд хэрэгжүүлэх БОМТ “ҮЛЭМЖ ХҮДЭР” ХХК

хойшоо 130 орчим км, Баянцогт сумын төвөөс ургашаа 11 км-г, Сарлаг багийн төвөөс баруун тийш 1.0 км-г байршиж байна.

Зураг 1. Аюултай хог хаягдал боловсруулах үйлдвэрийн байршлын зураг

1.1.4 Газар ашиглалт

Үйлдвэр нь эзэмшил газрынхаа 55.7 хувийг идэвхтэй ашиглаж байгаа ба идэвхтэй ашиглаж байгаа газрын ихэнх нь хатуу болон хайрган хучилттай зам талбай байж, үйлдвэрийн барилга байгууламж нийт эзэмшлийн талбайн 10.0 гаруй хувийг эзэлж байна.

Зураг 2. “Үлэмж хүдэр” үйлдвэрийн газар ашиглалтын одоогийн байдал, 2022-9 сар

Байгаль орчны судалгаа, үнэлгээний “ЭРТЭЧ НАРАН” ХХК-д боловсруулав.

Хүснэгт 1. “Үлэмж хүдэр” ХХК-ий эзэмшлийн газар ашиглалтын бүтэц

№	Үйлдвэрийн барилга байгууламжууд	Квад.м-ээр	хувиар
1	Аккумулятор боловсруулах үйлдвэр	800	4.0
2	Түлш жижиглэх цех	100	0.5
3	Хаягдал аккумуляторын хуванцар хайрцаг хадгалах байр	200	1.0
4	Халуун ус	30	0.2
5	Трансформаторын байр	6	0.0
6	Зэс гууль ширэм хөнгөнцагаан боловсруулах үйлдвэр	600	3.0
7	Ажилчдын байр	200	1.0
8	Нийтийн ариун цэврийн байр	15	0.1
9	Хаягдал шингэн хадгалах байр	132	0.7
10	Ажилчдын байр 2	200	1.0
11	Хоолны газар	150	0.8
12	Зэс гууль хадгалах агуулах	12	0.1
13	Хөнгөнцагаан хадгалах агуулах	12	0.1
14	Цахилгаан пүү 120 тн / жин /	120	0.6
15	Суурин кран	240	1.2
16	Ундны усны худаг	12	0.1
17	Хатуу хучилттай зам, талбай	2800	14.0
18	Хайрган хучилттай зам, талбай	5300	26.5
19	Хоёрдогч түүхий эдийн талбай	220	1.1
20	Сул талбай	8851	44.3
Нийт ашиглалттай талбай		11149	100.0

1.1.5 Үйлдвэрийн хүчин чадал

”Үлэмж хүдэр” ХХК-ий аюултай хаягдал боловсруулах үйлдвэр нь бүтээгдэхүүний захиалга болон эрэлтээс хамаарч жилд 3,000.0 тн хаягдал цуглуулж, 5,000.0 тн хаягдал боловсруулахад 150-180 хоног/жил горимоор ажиллана. Үйлдвэрт нийт 15 ажлын байр байна.

Хүснэгт 2. Үйлдвэрийн үйл ажиллагааны хүчин чадал

Д/д	Өнгөт төмөрлөг	Бүрэн хүчин чадлаар /жилд/			
		Цуглуулах	Хадгалах	Боловсруулах/хоногт	Тээвэрлэх
1	Зэс гууль	1000 тн	1500 тн	7200 тн / 20 тн	1500 тн
2	Хаягдал аккумулятор	3000 тн	2500 тн	5000 тн / 13 тн	2500 тн
3	Ширэм	32000 тн	40000 тн	20000 тн / 55 тн	40000 тн

Үйлдвэр ийм хүчин чадалтай байгаа ч 2024 онд хагас үйлдвэрлэл явуулж үйлдвэрийг өргөтгөх төсөл хэрэгжүүлэх бэлтгэл ажилд орно.

1.2 Төслийн талбай орчмын бүс нутгийн тодорхойлолт

1.2.1 Байгаль орчны төлөв байдлын тодорхойлолт

Газрын гадарга. Төслийн бүс нутаг нь ерөнхийдөө талархаг, хээрийн хэв шинжтэй тэгш гадаргатай. Газрын хэрчигдэл багатай, хуурай сайрууд төслийн талбайгаас алсуур

байршилтай нь гол онцлог болно. Эргэн тойрондоо тариалангийн талбай тархсан, газар ашиглалтын үндсэн хэлбэр нь бүс нутгийн хувьд газар тариалан-мал аж ахуй байх тул газарт үзүүлэх нөлөөллийн өргөн цар хүрээ нь ХАА-н эдэлбэртэй холбоотой байна.

Цаг уур: Төслийн хувьд хэрэгжих орчин нь эрс тэс уур амьсгалтай, хур тундасны хуваарилалт ургамал ургах хугацаанд ахиу орох боловч ерөнхийдөө хуурай хээрийн төлөвшилтэй. Агаарын болон хөрсний температур сүүлийн жилүүдэд өсөх хандлагатай чиглэлд бүс нутгийн уур амьсгал өөрчлөгдөж хуурайшилт эрчимжиж байгаа нь цэгэн цөлжилтийн тархац хүрээ тэлэх, газар-бэлчээр доройтох гол шалтгаан болж байна. Хавар, намрын улиралд салхины хурд ихэсч, хүчтэй болон салхи болон шуургатай өдрийн тоо олширч байгаа нь төслийн болоод бүс нутгийн эмзэг тал болно.

Агаарын чанар: Уг төсөл хэрэгжих талбай нь хүн амын амьдрах бүсээс 4-11км зайтай, тухайн орчинд агаар бохирдуулах эх үүсвэр нь төсөл хэрэгжүүлэгч өөрөө болно. Тиймээс хээрийн задгай салхитай энэ орчинд агаарын бохирдол тогтвортой байх нөхцөлгүй, орон нутгийн сэвэлзүүр болоод аясын салхины нөлөөгөөр амархан замхарна.

Гадаргын болон гүний ус: Төсөл хэрэгжих талбай нь Туул голоос ойролцоогоор 100 орчим километр зайд оршдог ба түүнээс өөр гадаргын ил усгүй хуурай хээрийн орчилд төслийн талбай байршина. Бүс нутгийн хуурай сайруудаар шар усны болон уруйн ус урсах боловч урсацууд байнгын бус давтамжтай. Тиймээс төслийн усны хэрэгцээг газрын доорхи уснаас хангана.

Хөрсөн бүрхэвч: Төслийн бүс нутгаар хуурай хээрийн элсэнцэр хүрэн тарах бөгөөд усалгаагүй газар тариалан эрхэлдгээс өргөн хэмжээний газар нутагт хөрсний үржил шимийг дайчилсан байдалтай болсон тул бүс нутгийн хэмжээнд хөрс салхины элэгдэлд орсон байна. Нөгөө талаас элсэнцэр хөрсний шүүрүүлэх чадвар сайн тул хур борооны усны тогтоц муу, агаарын хэт халалтын үед чийгээ амархан алддаг зэрэг хэв шинжийн сул талаасаа шалтгаалаад шим тэжээлийн хувьд ядмаг, агрохимийн эмзэг ангилалд хамаарна.

Ургамлан нөмрөг: Төслийн талбайн ашиглалтгүй сул орон зайд шарилж лууль ургасан ба бүс нутгийн хэмжээнд тариалангийн технологийн нөлөөгөөр бэлчээрийн ургамал үндсэндээ тахлагдсан, тахлагдал ихэссэн зарим хэсгээр агь, хиаг голлох болж бүлгэмдэлт хэв шинж нь бүдгэрсэн байдалтай болсон байна. Хур тунадас багатай жил бэлчээрийн ургалт багасч газар нүцгэрэн доройтох ба энэ нь бүс нутгийн хэмжээнд ховор, үнэт ургамлын ургалтанд сөргөөр нөлөөлдөг учраас ховрын статустай ургамал төслийн талбай орчинд бүртгэгдээгүй.

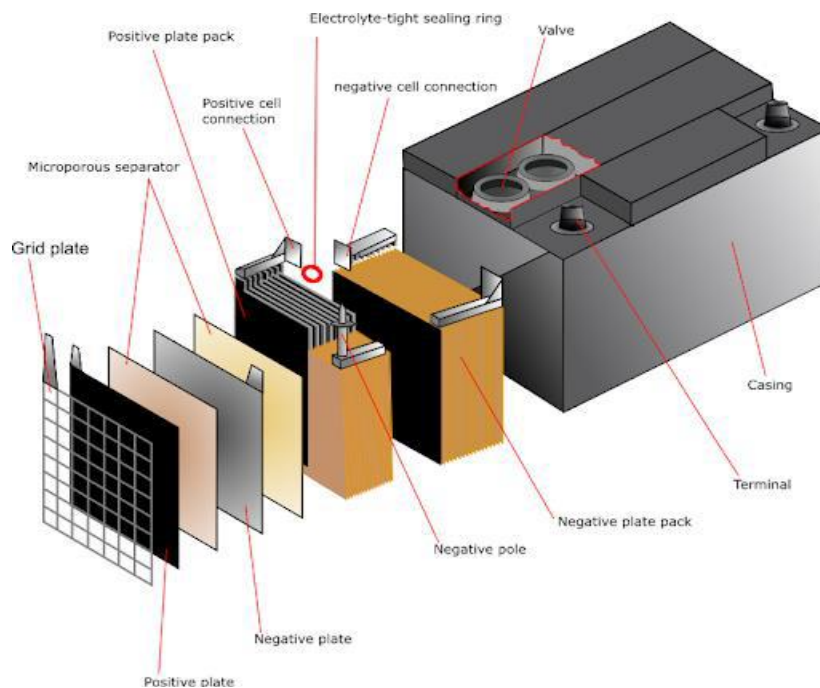
Амьтны аймаг: Төслийн бүс нутгаар газрын өгөөж бага, эдэлбэр ихтэй байдлаас шалтгаалан жижиг мэрэгчид байх боловч жил бүрийн газар элдэншүүлэх үйл ажиллагаагаар үүр ноохойг байнга хөндөж байдгаас шалтгаалан олон тоо толгойтой болж өсдөггүй байна. Жижиг мэрэгчдээр хооллох үнэг, хярс зураг хөхтөн амьтад хээрийн задгай

нөхцөл орогнох, нуугдах боломжтой байгаагаас шалтгаалан гүйдэл нь мөн цөөн байна. Төслийн талбайг 2м өндөртэй бетон блокоор хашаалж, үйлдвэр-техногений бичил орчин үүсгэсэн тул зэрлэг амьтад орогнох боломжгүй нөхцөлтэй болсон.

Бүс нутгийн амьдрах орчны чухлын зэрэг. Төслийн талбай, түүний орчны экологийн үзүүлэлтүүдийг бүхэлд нь авч үзвэл амьдрах орчны чухлын зэргээр өөрчлөгдсөн бүс нутагт тооцогдоно. Өөрчлөгдсөн бүс нутаг гэдэг нь нөлөөллийн индексийн утга хамгийн их буюу нөлөөлөлд хамгийн их өртсөн 5%-ийн утга бүхий үзүүлэлттэй нутаг болсон байна. Нөлөөллийн индекс гэдэг нь хүний үйл ажиллагааны нөлөөллийн хуримтлагдах байдал, эсвэл түүхэн болон байгалийн нөхцөл байдлаас хэр зэрэг өөрчлөгдсөнийг харуулах хэмжээс юм. Өөрчлөгдсөн бүс нутагт газар эдэлбэрийг үйлдвэр-үйлдвэрийн технологийн хэрэгцээнд ашиглах нь зүйтэй гэж үзэж ажиллагсадын эрүүл мэндийг хамгаалах бодлого баримтлахыг зөвлөдөг.

1.2.2 Түүхий эдийн шинж чанар, үйлдвэрийн технологи

Түүхий эдийн физик-химийн шинж чанар. Аккумулятор нь эерэг ба сөрөг электродуудын хагас нэгтгэлүүд, сепараторууд, эдгээрийг суулгах зургаан тасаг бүхий гэр, тасгуудыг таглах бөглөө бүхий тагнууд, элементүүд хоорондын холбогч, туйлуудын гаралтын шонгууд болон хамгаалатын тор зэргээс бүрддэг. Стартерт хар тугалгат хүхрийн хүчлийн H_2SO_4 аккумуляторын баттерей нь цуваа холбогдсон зургаан ширхэг хоёр вольтын аккумуляторуудын зургаан тасгаас тогтоно.

Зураг 3. Стартерт хар тугалгат хүхрийн хүчлийн H_2SO_4 аккумуляторын баттерейн бүтэц

Аккумуляторын хийцэд хүхрийн хүчлээс гадна 7-8% сурьма ба 0.1-0.2% мышьякийн нэмэлт хольц бүхий хар тугалга- сурьмагийн хайлш оролцдог ба хайлш нь цэвэр хар тугалгыг бодвол цутгагдах шинжээрээ илүү сайн өндөр, 0.1-1%-ийн кальцийн агууламжтай.

Аккумуляторын электролит шингэн: Мөн аккумуляторын электролит шингэн нь цэвэр хүхрийн хүчил H_2SO_4 ба ус H_2O -ны уусмал бөгөөд ашиглах орчны температурт тохируулж тодорхой харьцаагаар найруулсан байдаг учраас хуучин аккумуляторийг задалж боловсруулалтанд оруулах нь аюултай ажиллагаанд тооцогдоно. Электролит шингэнийг найруулах харьцааг шингэний нягтаар хэмжиж тодорхойлох ба хүйтэн бүс нутагт өвлийн улиралд 1.28г/см³-1.31г/см³, зуны улиралд 1.26г/см³-1.28г/см³ байна.

Хүснэгт 3. Хүхрийн хүчлийн хор аюулын тэмдэглэгээ

Ангилал	Шошго			Аюулын тэмдэглэгээний код	
	Аюулын зэрэглэл	Анхрааруулах тэмдэг	Дохио үг		
Арьс үрэвсүүлэгч ч ба цочроогч бодис	1	Зэврүүлэгч GHS05	Аюултай	Арьс, нүдийг, хүчтэй түлж гэмтээнэ.	H314
Металл зэврүүлэгч бодис	1	Зэврүүлэгч GHS05	Анхаар	Металлыг зэврүүлнэ	H290

Үйлдвэрийн технологи. Хаягдал аккумулятор, өнгөт металл боловсруулах үйлдвэр нь хими бодис-дулаан боловсруулалтын суурьтай.

Зураг 4. Хаягдал батареи боловсруулах технологийн дамжлагын схем

Хог хаягдал. Аккумулятор задалж боловсруулах явцад үйлдвэрээс гарах хог хаягдлыг үйлдвэрийн болон ахуйн гэж ангилна.

Хүснэгт 4. Хаягдал аккумулятор боловсруулах үйлдвэрийн хог хаягдлын ангилал

Үйлдвэрийн буюу технологийн хог хаягдал	Ахуйн хог хаягдал
<p>Хатуу хаягдал:</p> <ul style="list-style-type: none"> Аккумулятлоын хуванцар эд анги Үйлдвэрийн тоног төхөөрөмжийн засварын хаягдал Ажилчдын ахуйн хэрэглээнээс гарсан (хуучин хувцас, гутал,) хатуу хаягдал <p>Шингэн хаягдал:</p> <ul style="list-style-type: none"> Аккумуляторын электролит хуримтлагдсан шингэн 200.0 тн байгаагаас хэсэгчилэн устгалд оруулна. Үйлдвэрийн усыг эргэлтээр ашигласнаар блхирдуулах бодисын хэмжээ 324 кг болно. 	<p>Хатуу хаягдал:</p> <ul style="list-style-type: none"> Хүнсний сав баглаанаас гарсан дахин ашиглах боломжтой (шил, лааз, хуванцар сав) хаягдал Бичиг хэргийн аюултай болон энгийн хаягдал Барилга байгууламжийн ашиглалтаас гарах хатуу (цахилгааны утас, гэрлийн шил) хаягдал Дахин ашиглах боломжгүй хэт бохир хаягдал <p>Шингэн хаягдал:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ажилчдын үйлчилгээний ахуйн бохир ус Нийтийн хоолны үйлчилгээний ахуйн бохир ус Ахуйн шингэн хаягдлын нийт хэмжээ 216.0 м³/жил

1.2.3 Нийгэм-эдийн засгийн төлөв байдлын тодорхойлолт

Сумын мэдээлэл. Баянцогт сум 147198 га нутаг дэвсгэртэй. ХАА-н эдэлбэр газар 130705 га буюу 88.7 хувийг эзэлдэг ба тус суманд 56 аж ахуйн нэгж 18993 га газар эзэмшдэгээс суманд бүртгэлтэй 14 аж ахуйн нэгж 5576 га эзэмшиж байна. Сумын үндсэн үйлдвэрлэл нь газар тариалан, жимс жимсгэнэ, хүнсний ногооны тариалан, мал аж ахуй эрхлэлт ба төслийн үйлдвэр тус суманд хөгжих үйлдвэрийн эхлэлийг тавьж байгаа юм. Сумын төвд төвлөрсөн үсчин гоо засал, гэрэл зураг, цайны газар, талх нарийн боов, ус түгээлт, халаалт гэсэн жижиг үйлдвэр, үйлчилгээнүүд тогтвортой үйл ажиллагаа явуулж орон нутгийн хэрэгцээг хангаж байгаа болно.

Тус сум нь нийт 324 өрхийн 1838 хүн амтайгаас үүний 18 орчим хувийг хөдөлмөрийн насны ажил горилогч нар эзэлж байгаагаас үзвэл Төв аймгийн бусад сумдтай харьцуулж үзэхэд их тоо юм. Баянцогт сум нь тус бүр 120-160 өрх бүхий Гуна, Сарлаг, Даргиат гэсэн 3 багтайгаас Сарлаг баг нь 43510 толгой малтай, малынхаа тоогоор сумандаа тэргүүлдэг байна.

Төслийн дэд бүтэц. Үйлдвэр бие даасан үйл ажиллагаагаа хангахад өөртөө дэд бүтцийн дараах сүлжээг шийдсэн.

Хүснэгт 5. “Үлэмж хүдэр” ХХК-ий Баянцогт сум дахь үйлдвэрийн дэд бүтцийн шийдэл

№	Дэд бүтцийн шаардлага	Эх үүсвэр	Хүчин чадал
1	Цэвэр усны хангамж	Өөрийн эзэмшлийн гүний худаг.	65 м-ийн гүн цооногтой, ус нь 15м-ийн түвшинд тогтсон NGERSELLAND-900 маркийн насостой худаг байна. Худгийн ашиглалтын усны ударга нь 1.3 л/сек
2	Эрчим хүчний хангамж	Улаанбаатар цахилгаан дамжуулах агаарын 110 кВт-ын шугам	ЦДАШ-аас салаалсан 220 кВт-ын хүчин чадалтай хэрэглэгчийн түгээх шугам
3	Үйлдвэрийн дулаан хангамж	Эрчим хүчний шугам	Үйлдвэрийн дулаан боловсруулалтаас татсан богино эргэлтийн бие даасан шугам
4	Зам, тээвэр	Улаанбаатар-Лүнгийн хатуу хучилттай улсын автозам	Тус автозамаас Аргалантын орчимд салаад Баянцогт сум руу орон нутгийн хөрсөн замаар холбогдоно.

1.3 Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт

1.3.1 Байгаль орчны нөлөөллийн тодорхойлолт

Хоёрдогч түүхий эд ашиглаж нэмүү өртөг бий болгох энэхүү төсөл нь уул уурхай, олборлох салбартай харьцуулахад байгаль орчинд нөлөөлөх байдлаараа сөрөг нөлөө бага, нөлөөллийн эрчим сул гэж тогтоогдсоноос гадна хамгийн гол нь нөлөөллийн цар хүрээ төслийн талбайгаас гадагшлах нөхцөлгүй юм.

Хүснэгт 6. Аюултай хог хаягдал боловсруулах үйлдвэрийн байгаль орчны нөлөөллийн тодорхойлолт

№	Төслийн хүрээний сөрөг нөлөөллийн асуудал	Сөрөг нөлөөллийн хэмжээст параметрууд	Тайлбар
1	Цэвэр усны нөөцийг газрын доорхи гүний уснаас хангана.	<ul style="list-style-type: none"> Унд ахуйн хаягдал ус 216.0м³/жил 	Ахуйн шингэн хаягдлыг бохирын энгийн цооногт хуримтлуулна.
2	Усыг эргэлтгээр ашиглахгүй, байгальд бохир ус хаяна.	<ul style="list-style-type: none"> Бохирдуулах бодисын хэмжээ 324 кг 	Септик технологийн систем 3 үе шаттай, цэвэршилтийн түвшин 50-60 хувь
3	Төслийн талбайн хөрсний бохирдол	Хөрсөнд аюултай химийн бодис нэвчиж болзошгүй бөгөөд нөлөөлөл төслийн талбайгаас гадагшлахгүй.	Ашиглалтаас гарсан хар тугалгат-хүхрийн хүчлийн батерейг цуглуулах, хадгалах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах ерөнхий шаардлага MNS 6783:2019
4	Төслийн талбайн ургамлан нөмрөгийн тахлагдал	Барилга байгууламж бүхий орон зайн хэмжээгээр ургамлан нөмрөг устсан.	Сул орон зайд ногоон бүс тохижуулах боломжтой.

Үлэмж хүдэр ХХК-ын хаягдал өнгөт төмөрлөг, аккумулятор дахин боловсруулах үйлдвэр төсөл хэрэгжсэнээр байгалийн гадаргын усанд мэдэгдэхүйц нөлөө үзүүлэхгүй.

Үйлдвэрийн ажилчдын буюу ахуйн хэрэглээний усыг Септик технологиор 50-60 хувь цэвэршүүлнэ. Үйлдвэрийн төслийн хэмжээнд ашиглаж буй гүний усны ашиглалтын түвшинг хянаж, үйлдвэрлэлийн процессд хаягдал усыг дахин ашиглах технологитой нь гүний усны түвшний бууралтыг хязгаарлах, ундарга багасах сөрөг нөлөөллийг бууруулж байна гэж үзэж байна. Мөн ундны усны ундаргын эрүүл ахуйн бүс /худгийн байшин, хашаа, хайс, цоож/ ийг байгуулж бохирлогдохоос сэргийлсэн нь дээрх сөрөг нөлөөллийг бууруулахад түлхэц болж байна.

Байгаль орчны бүрдэл хэсгүүдээс нөлөөлөлд өртөх гол бүрдэл хэсэг нь хөрс, ургамал байхаар байна. Иймд төслийн зөвлөмжид дурьдсан хууль, эрх зүйн баримт бичгийг мөрдөн ажиллах хэрэгтэй. Энэхүү төслийн гол сөрөг нөлөөллийн эхнийх нь богино хугацааных боловч нөхөн сэргээх хугацаа шаардах нөлөөллүүд бөгөөд тэдгээрийн эрч хүч, хамрах хүрээ, хугацаа нь барилгыг барих үеийн удирдлага зохион байгуулалтын арга ухаантай багагүй холбоотой байна. Сүүлчийнх нь байгууламжийг эзэмшигчдийн өөрсдийн нь үйл ажиллагаатай шууд холбоотой нөлөөлөл гэж үзэж болно.

1.3.2 Үйлдвэрийн нийгмийн ач холбогдол.

Дэлхий даяар жил бүр ойролцоогоор 99 сая хар тугалга-хүчлийн аккумулятор үйлдвэрлэж, тэдгээрийн 98 гаруй хувийг эргүүлэн ашиглаж байна. Хөгжсөн орнууд ашиглагдсан аккумулятороос ялгасан хар тугалга ба хуванцрыг боловсруулан шинэ аккумулятор үйлдвэрлэхэд дахин ашиглах замаар аккумуляторыг задалж боловсруулан эдийн засгийн эргэлтэнд оруулж байгаа юм.

Манай улсын хэмжээнд 610 орчим мянган машин, өчнөөн тооны мотоцикль, үүн дээр хөдөө орон нутагт байгаа 80 гаруй мянган нарны зайн үүсгүүрүүд бүгд аккумулятоор ажиллаж, жил бүр 4-5 мянган тонн хар тугалга хаягдал болон хуримтлагдаж байгааг дахин боловсруулж, шинэ ажлын байр, нэмүү өртөг бүхий бүтээгдэхүүн гаргаж байгаа нь энэ төслийн нийгмийн ач холбогдолыг тодорхойлно.

Эс бөгөөд аюултай хог хаягдалд тооцогдох ашиглалтгүй болсон аккумуляторуудыг устгалд оруулах нийгмийн хурц шаардлага тулгарах болж энэ нь эдийн засгийн хувьд ямар ч үр ашиггүй, илүүц зардлаар байгаль орчноос тодорхой хэмжээний орон зайг тусгайлан аюултай хэлбэрт шилжүүлэх үйл ажиллагаа байх болно.

2 БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

2.1 Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний цар хүрээ

2.1.1 Менежментийн төлөвлөгөөний зорилго, зорилт

БОМТ-ний гол зорилго нь үйлдвэрийн үйл ажиллагааны хүрээнд 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны хяналт, хамгааллын ажлыг багцалж эрх бүхий байгууллагаар батлуулах, гүйцэтгэлийг хангуулж хуульд заасан хугацаанд хэрэгжилтийг тайлангахад оршино. БОМТ үндсэн зорилгынхоо хүрээнд 2024 онд дараах үндсэн ажлуудыг хийж гүйцэтгэнэ. Үүнд:

- Үйлдвэрийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөг бууруулах
- Үйлдвэрийн орчинд ногоон бүс тохижуулах
- Хөдөлмөрийн аюулгүй байдлыг хангаж осол эрсдлээс сэргийлэх арга хэмжээ авах
- Хог хаягдлын оновчтой менежмент хэрэгжүүлэх
- Байгаль орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх
- Байгаль орчны хамгаалахад удирдлагын оновчтой бодлого төлөвлөж хэрэгжүүлэх
- БОМТ-ний биелэлт, сумын захиргаатай байгуулсан гэрээний үүргийн биелэлтийг орон нутагт тайлагнах зэрэг ажил болно.

2.1.2 БОМТ-ний хамрах хүрээ

Төслийн үйл ажиллагааны хүрээнд хэрэгжүүлэх 2024 оны БОМТ-г боловсруулахад БОАЖСайдын 2019 оны А/618 тоот тушаалаар баталсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, биелэлтийг тайлагнах” журмыг мөрдсөн ба төсөл нь “ХАА, үйлдвэрлэл”-ийн төслийн ангилалд хамаарна.

БОМТ-ний хүрээнд төсөл хэрэгжүүлэгч үйл ажиллагааны баримт бичгийн бүрдүүлбэрт дараах материалуудыг бэлтгэсэн. Үүнд:

- 2019-7-29-нд Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамнаас олгосон “Төмөрлөг боловсруулах тусгай зөвшөөрөл”
- Төв аймгийн Баянцогт сумын Засаг даргын 2020-6-29-ний А/120 тоот шийдвэрийг үндэслэн 15 жилийн хугацаатайгаар олгосон 20,000.0 м² газрыг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар эзэмших эрхийн 6220 тоот гэрчилгээ.
- 2020 онд БОАЖЯ-нд Хаягдал өнгөт төмөрлөг, аккумулятор дахин боловсруулах үйлдвэрийн төслийн “НЕРЖ” ХХК-д боловсруулсан БОННУ-ний тайлангийн баталгаажилт, 2025 он хүртэл хүчинтэй
- 2022-4-20-нд Байгаль орчин аялал жуулчлалын яамнаас “Аккумулятор дахин боловсруулах” төсөлд олгосон Аюултай хог хаягдал дахин боловсруулах тусгай зөвшөөрөл

- 2022-01-17-нд Төв аймгийн ОБГ-аас олгосон Ажлын байрны галын аюулгүй байдлын 2024309 гэрчилгээгээр баталгаажсан дүгнэлт, 2 жилийн хугацаатай
- 2021-11-30-ны Туул голын сав газрын захиргааны ХУД/121 тоот хаягдал усны дүгнэлт
- 2022-08-01-ний Баянцогт сумын Засаг даргатай байгуулсан Ус ашиглах гэрээ
- 2022-07-27-нд Баянцогт сумын засаг даргатай байгуулсан Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд хамтран ажиллах гэрээ
- 2022-07-27-нд Баянцогт сумын засаг даргатай байгуулсан Хог хаягдлын гэрээ.
- 2023 оны 5 сарын 10-нд Баянцогт сумын ЗДТГ-ын нийгмийн хариуцлагын хүрээд хамтран ажиллах гэрээ
- 2023 оны 11 сарын 15-ны өдөр Баянцогт сумын засаг даргатай байгуулсан Хог хаягдлын гэрээ
- 2023 оны 11 сарын 15-нд сумын засаг даргатай байгуулсан Ус ашиглах гэрээ

2.1.3 БОМТ-ний нийт зардал, түүний бүтэц

2024 оны БОМТ-г хэрэгжүүлэхэд нийт 61.82 сая төгрөг төсөвлөгдөж байгаа ба түүний 28.7 хувийг орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд, 24.6 хувийг осол эрсдлээс хамгаалах арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд зориулна.

Хүснэгт 7. 2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх нийт зардал

№	БОМТ-гөөр хийх ажил	Тооцсон зардал	
		төгрөг	хувь
1	Сөрөг нөлөөг бууруулах	3,988,800.00	7.6
2	Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлт	15,550,000.00	12.4
3	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах	-	
4	Осол эрсдэлийн менежментийг хэрэгжүүлэх	16,679,500.00	31.6
5	Хог хаягдлын менежментийг хэрэгжүүлэх	3,916,200.00	7.4
6	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	15,184,000.00	28.7
7	Удирдлагын менежмент	6,000,000.00	11.4
8	БОМТ-г оршин суугчдад тайлагнах	500,000.00	0.9
Нийт зардлын дүн		61,818,500.00	100.0

2.2 Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанаас үүсэх дараах сөрөг нөлөөг бууруулах арга хэмжээг агаар, орчны бохирдлын сөрөг нөлөөг бууруулах, газар, хөрсний бохирдлыг бууруулах, газрын доорхи усны нөөцийг бохирдлоос хамгаалах чиглэлд тус тус хийнэ. Сөрөг нөлөөг бууруулах төлөвлөгөөт арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд 3,9 сая төгрөг зарцуулах бөгөөд энэ нь БОМТ-г хэрэгжүүлэх нийт зардлын 8.79 хувь нь болно.

Төв аймгийн Баянцогт сумын нутаг дахь “Хаягдал аккумулятор, өнгөт төмөрлөг дахин боловсруулах” үйлдвэрийн 2024 онд хэрэгжүүлэх БОМТ
 “ҮЛЭМЖ ХҮДЭР” ХХК

Хүснэгт 8. Үйлдвэрлэлээс үзүүлэх сөрөг нөлөөг бууруулах арга хэмжээний зардал

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Орчны бохирдлын сөрөг нөлөөг бууруулахад									
1	Орчны бохирдлын сөрөг нөлөө	Могой хэлбэрийн яндангийн урсгал засварыг хийх		удаа	Үйл ажиллагааны зардалд тооцож тусгасан.			жилд 3 удаа	MNS 6783:2019 Ашиглалтаас гарсан хар тугалгалт-хүхрийн хүчлийн батарсйг цуглуулах, хадгалах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах. Ерөнхий шаардлага
2		Янданд даавуун шүүлтүүр солих		ширхэг	8,820.0	340	2,998,800.0	жилдээ	
Газар хөрсний бохирдлын болзошгүй сөрөг нөлөөг бууруулахад									
3	Газар, хөрс бохирдож болзошгүй	Ариутгал халдваргүйжүүлэлт хийнэ.	Ажилдчын хэрэгцээний нүхэн жорлонгийн орчин	удаа	Хог хаягдлын менементийн зардалд тооцогдсон			2 сард 1 удаа	MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрсөнд агуулагдах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
4		Хуримтлагдсан бохир лагийг цэвэрлэх	Септик систем, түүний орчин	удаа	Хог хаягдлын менементийн зардалд тооцогдсон			Хагас жилд 1 удаа	
Гүний усыг бохирдлоос хамгаалах, болзошгүй сөрөг нөлөөг бууруулахад									
5	Газрын доорхи ус бохирдож болзошгүй	Хамгаалалтын хашаа хийнэ	Гүний худгийн хамгаалалт хийх	м	16500	60	990,000.0	2-р улиралд 1 удаа	MNS 0900:2018 Хүрээлэн буй орчин. Эрүүл мэндийг хамгаалах. Аюулгүй байдал. Ундны ус. Эрүүл Ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ
Нийт		2,998,800.0 + 990,000 = 3,998,800.0 төгрөг							

2.3 Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөө

2.3.1 Ногоон бүс тохижуулах урт хугацааны төлөвлөлт

Үйлдвэр үйлдвэрийн хашаан дотроо ногоон бүс тохижуулж хүрээлэн буй орчны чанарыг сайжруулахад 2035 оныг дуустал буюу газар ашиглалтын эрхийн хугацааны туршид хэрэгжүүлэх урт хугацааны төлөвлөгөөг боловсруулсан. Ногоон бүс тохижуулах урт хугацааны төлөвлөлтийг цаг хугацааны дараах хувиарлалтанд авч үзсэн болно.

№	Хийх ажлын дараалал	Ногоон бүс тохижуулах жилүүд												
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
1	Мод сөөг тарьж ногоон бүс дэх модны тоог жил бүр 250-300 ширхэгээр нэмэгдүүлнэ	[Green bar from 2023 to 2028]												
2	Ногоон бүс тохижуулах дизайн зураг төсөл хийж, холбогдох зардлыг жил бүрийн төсөвт хувиарлана.	[Green bar from 2024 to 2025]												
3	Саравч сүүдвэрч хийж, амралтын цэг байгуулна.	[Green bar from 2024 to 2027]												
4	Ногоон бүсийн усалгааны танк байрлуулж, усалж арчилна.	[Green bar from 2024 to 2035]												
5	Ногоон бүсийг хамгаалж жижиг хайс хийнэ	[Green bar from 2024 to 2025]												
6	Ногоон бүс дэх явган замыг тохижуулна.	[Green bar from 2025 to 2026]												
7	Өвслөг ургамлыг баяжуулж, нутгийн цэцэгт ургамал нэмж ургуулна.	[Green bar from 2026 to 2032]												
8	Ногоон бүсийн арчилгаа тордолтыг хийж, шарилж-луулийг зулгаана.	[Green bar from 2023 to 2035]												

Зураг 5. Үйлдвэрийн хашаанд ногоон бүс тохижуулах урт хугацааны төлөвлөлт

Компани 2024 онд нийт 2150 мод тарих ба түүний:

- 150 ширхэгийг үйлдвэрийн хашаандаа,
- 2000 ширхэгийг нь Баянцогт сумын нутагт аймаг болон сумаас зааж өгсөн газарт тарьж ургуулна.

2.3.2 Үйлдвэрийн ногоон бүсэд хийх ажлын 2024 оны төлөвлөлт

Үйлдвэрийн орчинд хэд хэдэн газар хэсэгчилсэн байдлаар ногоон бүс үүсгэсэн бөгөөд тэдгээрийг цаашид өргөтгөх, нэмж тохижуулах ажлыг 2024 онд үргэлжлүүлэн хийнэ. Үйлдвэрийн бүсийн ногоон бүсэд 2023 онд шинээр 300 мод нэмж тарьсаныг усалж, арчилах бөгөөд 2024 онд 150 мод нэмж тарьна.

Зураг 6. Үйлдвэрийн бүсийн ногоон бүс болон шинээр мод тарих газрын байршил

Үйлдвэрийн хашаанд хээрийн хуурай нөхцөлд ургах чадвартай хайлаас тарихаар сонгож байгаа бөгөөд мод тарих ажлыг ажилчдын хүчээр хийх ба гол зардал хайлаасыг үйлдвэрийн талбайд авчрахтай холбоотой ажилд зарцуулагдана.

2.3.3 2000 мод тарих ажил

2023 оны төлөвлөлөгөөний биелэлтийн тайланг баталгаажуулах явцад Төв аймгийн Байгаль орчны газраас тавьсан шаардлагын дагуу 2000 ширхэг модыг 2024 оны үйл ажиллагааны жилд тарьж ургуулна. Мод тарих газрыг аймгийн байгаль орчны газраас зааж өгөх бөгөөд тарьц, суулгацыг бэлтгэх, тэвэрлэх, тарих ажлыг компанийн хөрөнгөөр санхүүжүүлнэ.

Хайлаас, улиас нь манай аймгийн цаг уурт маш сайн зохицсон хоёр настайгаас 3 настай суулгацыг сонгож зааж гэсэн газарт тарьж ургуулна. Модыг тарихдаа вегетацийн хугацаа эхлэхээс өмнө 4-р сарын 15-наас 5-р сарын 25 хүртэл, намар 10-р сарын 1-нээс 11-р сард хүйтрэх хүртэл хугацаанд суулгана. Модыг тарих үед үндсийг хатаахгүй байх нь чухал байдаг тул тарих нүх болон бусад багаж хэрэгслийг бэлтгэсний дараа тарьцыг үндэс орчмын шороотой зөөвөрлөнө. Мод тарих нүхийг бэлтгэхдээ 50 см диаметртэй, 50-60 см гүнтэй байхаар ухна. Суулгаж байгаа модныхоо үндсийг нугалахгүй байх тал дээр анхаарах ба модыг суулгахдаа мод услах тогоог заавал гаргаж өгнө. Тогоо нь газрын гадаргуугаас 5-10 см дор ойролцоогоор 40-50 л ус багтахаар байна. Модоо суулгасны дараа хөрсийг сайн нягтруулан гишгэж, гол ишнээс хөнгөхөн татахад хөдөлгөөнгүй байх ёстой.

Хүснэгт 9. Тарьц, суулгац нийлүүлэхэд хамтран ажиллах байгууллагууд

№	Байгууллагын нэр	Холбоо барих	Гол үйлчилгээ
1	Соёолж цэцэгжилтийн төв	7777-5080	Төв аймгийн Баянчандмань сумын нутагт 50 га газарт нарс, гацуур, шинэс, улиас, хайлаас, гүйлс зэрэг 20 гаруй төрлийн модны тарьц суулгац бэлтгэдэг.
2	Төгөл мод үржүүлэг	9917-0889	Мод, бут сөөг, жимсний модны суулгац үржүүлэх, худалдах үйлчилгээ эрхэлдэг.
3	Мөнх ногоон тал ТББ	7018-7878, 9308-7878, 9905-0505, 9907-0006	Мод үржүүлгийн газарт үрээр гацуур, нарс, голт бор, гүйлс, буйлс, монос, агч, хайлаас, мөчрөөр улиас зэрэг мод сөөгний үржүүлэг хийдэг.
4	Байгалиа дээдлье ХХК	99585858	Мод, бут сөөгийг нугагшуулан тарималжуулах ажлыг хийж
5	Ногоон харш ХХК	91914026	Нийт 50 гаруй төрлийн гоёлын мод бут сөөг болон жимсний модны тарьц, суулгац бэлтгэдэг.

Төв аймгийн Баянцогт сумын нутаг дахь “Хаягдал аккумулятор, өнгөт төмөрлөг дахин боловсруулах” үйлдвэрийн 2024 онд хэрэгжүүлэх БОМТ
 “ҮЛЭМЖ ХҮДЭР” ХХК

Хүснэгт 10. Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлт хийх ажлын зардал

№	Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Үйлдвэрийн хашаан доторхи ашиглалтгүй талбай	Шинээр мод сөөг тарина.	Үйлдвэрлэлийн ногоон бүс	квад.м	750	1200	900,000.00	жилдээ	<ul style="list-style-type: none"> MNS 5973:2009 Барилга байгууламж, инженерийн шугам сүлжээг төлөвлөхөд ногоон байгууламжийн ойртох зай, хэмжээ
		Шинээр 150 ширхэг мод нэмж тарьна.	ажилчдын хүчээр	төлөвлөсөн талбайн хэмжээгээр	150	35,000.0	5,250,000.0	жилдээ	
		Ногоон бүсэд байршуулсан мод, сөөгийг усална	Үйлдвэрийн ногоон бүс	удаа	2	200,000.0	400,000.0	жилдээ	
2	Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд	Аймгийн даалгавраар мод тарих	Аймгийн Байгаль орчны газраас зааж өгсөн газарт	ширхэг	2000	4,500.0	9,000,000.0	жилдээ	2023 оны БОМТ-ний биелэлтийн дүгнэлт №17, 2023-03-04
Нийт		900,000.00 + 5,250,000.0 + 400,000.0 + 9,000,000.0 = 15,550,000.0 төг.							

2.4 Түүх соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээ

Үйлдвэрийн бүс нутагт түүх дурсгалын биет зүйлс тэмдэглэгдээгүй бөгөөд үйлдвэр нь 2.0 га талбай ашиглаж, үүссэн нөлөөлөл нь төслийн талбайгаас гадагшлахгүй тул түүх, дурсгалт зүйлсийг хамгаалах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх нөхцөл байхгүй.

2.5 Осол, эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө

Үйлдвэр “Ашиглалтаас гарсан хар тугалгат-хүхрийн хүчлийн батерейг цуглуулах, хадгалах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах ерөнхий шаардлага MNS 6783:2019” стандартыг үйл ажиллагаандаа мөрдөн ажиллаж байна.

2.5.1 Аваар осол гарсан онцгой байдлын үед авах арга хэмжээ

1. Онцгой байдал, аваар ослын үед хүн гэмтэх, осол хүрээлэн буй орчинд тархах, зэргэлдээх барилга байгууламжид тархахаас сэргийлэхийн тулд:

- Аюултай бүсийг 200 м-ээс багагүй радиустай тусгаарлах бүсээр тусгаарлах;
- Галын аюулгүй байдлыг хангах үүднээс тамхи татах, оч, гал гаргах зэргийг хориглох;
- Бэртэж гэмтсэн хүмүүст эмнэлгийн анхан шатны тусламж үзүүлэх;
- Аваар осол гарснаас хөрс, усан сан зэрэг хүрээлэн буй орчинд бохирдол тархахаас сэргийлж орц, гарцыг хаах, үйлдвэрийн бүсэд хаалттай арга хэмжээ авах

2. Онцгой байдал, аваар ослын үеийн үйл ажиллагааны дараалал:

- Хүхрийн хүчил асгарсан, урссан, сав баглаа боодол задарсан тохиолдолд: Ашиглалтаас гарсан хар тугалгат-хүхрийн хүчлийн батерейг цуглуулах, хадгалах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах ерөнхий шаардлага MNS 6783:2019” стандартад заасан арга хэмжээг авна;
- Гал түймэр гарсан тохиолдолд: Гал гарсан тухай зарлан мэдээллийг онцгой байдлын үеийн журмаар зарлаж, галыг унтраахтай холбоотой арга хэмжээг авна. Үүнд: Ажилчдын хүчийг ашиглах, гал унтраах багт дуудлага өгөх, эмнэлгийн яаралтай тусламж дуудах, онцгой байдлын албанд дуудлага өгөх, гал унтраах хэрэгсэл /гал унтраагч, элс г.м/ гал команд иртэл байгаа нөөц бололцоогоо ашиглан /гал унтраагч, элс г.м ашиглан / галыг унтраах, хүмүүсийг галын голомтоос гаргаж аюулгүй бүсэд хүргэх зэрэг ажиллагааг хамруулахаас гадна ажилчдыг байнгын бэлтгэл сургалтаар хангана.

2.5.2 Болзошгүй эрсдлээс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээ

Тэмдэг, тэмдэглэгээ хийх. Төсөл хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны явцад гарч болзошгүй байгалийн гамшиг, ослоос урьдчилан сэргийлэх зорилгоор дор дурдсан арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ. Үүнд:

- Ажилчдын байрны орчинд эрүүл ахуй хамгаалалтын бүсийг хаягдал болон бохирдлын цэгээс 20 м-ийн алсалттай тогтоож халдвар хамгааллын дэглэм сахина.
- Түүхий эдийн болон хүхрийн хүчлийн агуулахын нярав болон техникийн ажилтнууд болон ажиллагсдын аваар ослын үеийн ажил үүргийн хувиарлалт гаргах ба аваар ослын талаар заавалд мэдэгдсэн байх шаардлагатай албан тушаалтнуудын нэрс, харилцах утасны дугаар зэргийг тусгасан байна.
- Түүхий эдийг агуулахад хүлээн авсан болон агуулахаас гаргасан, үйлдвэрлэлд ямар хэмжээтэйг хэрэглэсэн зэрэг бүртгэл тэмдэглэлийг хийж бүртгэлжүүлнэ.

Зураг 7. Үйлдвэрийн орчинд болон агуулахад хэрэглэх анхааруулах тэмдгүүд

2.5.3 Хүний эрүүл мэндийг хамгаалах

Ажилчдад хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийн тухай ойлголтыг хөдөлмөр хамгааллын сургалтаар дэлгэрэнгүй өгч ослын үед авах яаралтай тусламж, зохион байгуулалттай арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд хүн нэг бүрийн үүргийг тодорхой болгож заасан байна. Энэ тухай шинчилс эн хөтөлбөрт маш тодорхой оруулна.

Ажилчдыг эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэгт жилд нэг удаа оруулах үйлчилгээг Баянцогт сумын эүүл мэндийн төвөөс авч үйлчлүүлнэ. Үүнтэй холбоотой зардлыг сөрөг нөлөөллийг бууруулах хэсэгт тооцсон бий.

Хүснэгт 11. Хүний эрүүл мэндийг хамгаалах

Химийн бодисууд	Хүний биед нэвтрэх зам	Хамгааллын арга хэмжээ
Хүхрийн хүчлийн хордлогын үед	Амьсгалын замын хордлогын үед	Хордсон хүнийг агаартай газар гаргаж тайвшруулж, цэвэрхэн, дулаан хувцас өмсүүлэх; Хамар болон амыг цэвэр усаар сайтар зайлуулах, шаардлагатай бол эмнэлэгт хандах
	Биеийн арьс бохирдсон бол:	Арьсны бохирдсон хэсгийг усаар сайтар угаах, шаардлагатай бол эмнэлэгт хандах
	Хүчил нүдэнд орсон тохиолдолд:	Нүдээ анилгүйгээр урсгал усаар 15 минутын туршид болгоомжтой угаах /Нүдээ угаахдаа контакт линз зүүдэг бол линзээ авах/, шаардлагатай бол эмчид хандах
	Амаар залгисан тохиолдолд	Бага зэргийн давстай ус эсвэл нүүрсэн эм, ус их хэмжээгээр уух шаардлагатай бол эмнэлгийн тусламж авах
Химийн бодисын хордлогын	Амьсгалын замаар хордсон үед:	Цэвар агаартай орчинд гаргах, тайван, дулаахан байлгах. Халуун цай, кофе уулгах. Шаардлагатай бол эмчид үзүүлэх
	Арьс бохирдсон	Бохирдсон хэсгийг ихээхэн хэмжээний усаар сайтар угаах.

Химийн бодисууд	Хүний биед нэвтрэх зам	Хамгааллын арга хэмжээ
үед	бол	Шаардлагатай бол эмчид үзүүлэх.
	Нүд бохирдсон бол:	Нүдээ анилгүйгээр урсгал усаар 15 минутын турш сайтар угаах. Шаардлагатай бол эмчид үзүүлэх.
	Амаар залгисан тохиолдолд:	Их хэмжээгээр ус уух, нүүрсэн эм эсвэл сульфат натрийн /тал аяга усанд 1 хоолны халбагаар хийх/ уусмал уух. Шаардлагатай бол эмчид үзүүлэх.

Компанийн зүгээс хувийн хамгааллын хувцас хэрэгслийг тогтмол хугацаанд шалгаж, шаардлагатай бол шинэчилж, солих арга хэмжээг авдаг ба үүнтэй холбоотой зардлыг жил бүрийн үйл ажиллагааны төсөвт суулгаж өгдөг онцлогтой.

2024 онд “Ажилчдын амьсгалын замыг хамгаалах”-д онцгойлон анхаарч ажлын байрны онцлогт тохируулан дараах төрлийн хамгаалах хэрэгслээр тусгайлан хангах арга хэмжээг авна.

Хүснэгт 12. Үйлдвэр, технологийн орчны ажилчдад олгох амьсгал хамгаалах хэрэгсэл

Хамгаалах хэрэгсэлд тавигдах шаардлага	Хамгаалах хэрэгсэлийн онцлог
Тоосны тархалт ЗДХ-нээс хэтэрсэн ажлын байранд хамгаалах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх боломжгүй үед ажилтнуудад амьсгал хамгаалах хэрэгсэл (АХХ) хэрэглүүлнэ. Ажлын ээлжийн турш АХХ-ийг тасралтгүй хэрэглэхийг зөвшөөрөхгүй.	Амьсгал гаргах хавхлагатай шүүлтүүрэн хошуувч. Тоосны шүүлтүүрэн хагас хошуувчийг солих боломжгүй шүүлтүүрийн материалаар хийгдсэн, Энэ төрлийн АХХ нь хатуу, шингэн төлөвтэй, ууршимтгай шинж чанартай тоосонцроос хамгаалах зориулалтай. Тоосны шүүлтүүрэн хагас хошуувч нь амьсгал гаргах хавхлагатай байдаг. Энэ хавхлага нь амьсгал гаргах эсэргүүцлийг багасгах зорилготой. Ийм төрлийн хавхлага нь хошуувчийг хэрэглэх үеийн ачааллыг бууруулах ач холбогдолтой юм
I зэрэглэлийн өртөлттэй ажлын үед АХХ хэрэглэх шаардлагагүй боловч, ажилтин сайн дураараа хэрэглэж болно. II, III зэрэглэлийн өртөлттэй ажлыг үед ажил олгогч тоосонд өртдөг ажилтнуудад зохих АХХ-ийг хэрэглүүлнэ. Кварц агуулсан тоосны II зэрэглэлийн өртөлттэй үед ажил олгогч ажилтанд АХХ хэрэглүүлэх үүрэгтэй.	P2 шүүлтүүртэй бүрэн нүүрэвч (FFP2). II зэрэглэлийн өртөлттэй эрдсийн болон цахиурын тоостой нөхцөлд P2 эсвэл түүнтэй дүйцэхүйц шүүлтүүрээс багагүй үр ашигтай бүтэн нүүрэвчийг хэрэглэнэ. Мөн P2 шүүлтүүртэй маск (шүүлтүүрэн хошуувч)-ыг II зэрэглэлийн өртөлттэй тоостой нөхцөлд хэрэглэж болно. P3 шүүлтүүртэй бүрэн нүүрэвч (FFP3). Хавдар, мугацн үүсгэгч, үр удамд сөрөг нөлөөтэй хорт бодисоос хамгаалахад P3 эсвэл түүнтэй дүйцэхүйц шүүлтүүртэй бүтэн нүүрэвчийг ашиглана. Биологийн бохирдол бүхий тоосны III зэрэглэлийн өртөлттэй ажлын үед P3 эсвэл түүнтэй дүйцэхүйц шүүлтүүртэй бүтэн нүүрэвч бүхий АХХ-ийг хэрэглэнэ. Мөн P3 шүүлтүүртэй маск (шүүлтүүрэн хошуувч)-ыг II зэрэглэлийн өртөлттэй тоостой нөхцөлд хэрэглэж болно.

Үйлдвэрийн үйл ажиллагаатай холбоотойгоор богино хугацаанд хийдэг зарим ажлуудын үед АХХ хэрэглэх шаардлага гардаг. Эдгээрт:

- Шүүлтүүрийн системийг цэвэрлэх;
- Тоосны тасалгаа, тоос цуглуулах савыг хоослох;
- Цэвэрлэх байгууламжийн орчимд шалгалт хийх ажлууд хамаарна;

АХХ хэрэглэхээс өмнө инженер, технологийн хамгаалах аргаар ажлын байрны агаарт тоосыг хангалттай хэмжээгээр бууруулж чадахгүй тохиолдолд хувь хүнд тохирсон, эргономик, эрүүл мэндийн шаардлага хангасан амьсгал хамгаалах хэрэгслээр ажилтнуудыг хангана. Амьсгал хамгаалах хэрэгсэлд дараах төрлүүдээр ажилчдаа хангана. Үүнд:

- **Амны маск P200.** Нарийн тоос тоосонцорыг 95%, утаа, усан суурьтай манангаас хамгаална. Оосрыг хэт авиа ашиглаж эх биетэй аолбосон. Том зайтай тул амьсгалахд хялбар. AS/NZS 1716 P28 NIOSH N95, EN 149:2001+A1:2009 FFP2 NR стандартыг хангасан гэрчилгээтэй.
- **Хагас маск.** Европын холбооны EN140 стандартыг хангасан, үзэгдэх орчин бууруулдаггүй, алерги үүсгэдэггүй, силикон материалаар хийсэн, хүний нүүхэнд сайн суудаг Portwest брэндийн хагас маск. Хос фильтр ашигладаг, фильтр нь тоосны, аммиакны органик дэгдэмхий бодисны, органик бус дэгдэмхий бодисны гэх мэт олон төрөлтэй. Хагас маскуудыг ариутгац эвэрлээд олон дахин хэрэгдэхдээ фильтруудийг сольж ашиглах боломжтой.
- **Хагас маскны фильтр P921.** Европын холбооны EN 14387 Type ABEK 1 стандарт хангасан P921нь ABEK төрлийн шүүлтүүр бөгөөд буцалгах температур 65 C-ээс дээш байгаа органик болон органик бус хүчиллэг хий, уур, хүхрийн давхар исэл, аммиак болон үүсмэл бодисуудаас хамгаалдаг.
- **Хагас маск P430.** Европын холбооны EN 140 стандартыг хангасан, зэгдэх орчин бууруулдаггүй, алерги үүсгэдэггүй силикон материаллаар хийгдсэн, хүний нүүрэнд сайн суудаг Portwest брэндийн хагас маск. Хос фильтр ашигладаг, фильтр нь тоосны, аммиакны органик дэгдэмхий бодисны, органик бус дэгдэмхий бодисны гэх мэт олон төрөлтэй.
- **Хагас маскны фильтр P920.** (4 ширхэгтэй) Европын холбооны EN 143:2000 болон EN 14387:2004 стандартыг хангасан универсал маск. Уг маск ABEK1 төрлийн бүх хий, 65 хэмд буцалдаг органик гаралтай хий, органик бус гаралтай хий нүүрстөрөгчийн дан ба давхар ислийг тооцохгүй хүхэр, хүчлийн хийнүүд, аммиак зэргийг шүүдэг.

Хүснэгт 13. Амьсгал хамгаалах хэрэгслээр ханган нийлүүлэх хэмжээ, 2024 оны хэрэгцээгээр

№	Хамгаалах хэрэгсэл	Хэмжих нэгж	Нэгжийн үнэлгээ	Тоо ширхэг	Нийт үнийн дүн
1	Амны маск P200	Ш	30,000.0	300	900,000.0
2	Хагас маск P430	Ш	18,000.0	50	900,000.0
3	Хагас маскны фильтр P921.	Ш	15,000.0	144	2,160,000.0
4	Хагас маск P430.	Ш	30,250.0	70	2,117,500.0
5	Хагас маскны фильтр P920.	Ш	37,200.0	70	2,604,000.0
2024 оны хамгаалах хэрэгслийн тооцсон зардал, төгрөгөөр					8,681,500.0

Төв аймгийн Баянцогт сумын нутаг дахь “Хаягдал аккумулятор, өнгөт төмөрлөг дахин боловсруулах” үйлдвэрийн 2024 онд хэрэгжүүлэх БОМТ
 “ҮЛЭМЖ ХҮДЭР” ХХК

Хүснэгт 14. Осол, эрдлээс сэргийлэх арга хэмжээний зардал

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
А	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Ажлын байрны хортой нөхцөл	Хор саармагжуулах хүнсний хангамж	Үйлдвэрийн технологийн ажилчид	хүн/сар	168	35,700.0	5,997,600.0	өдөр бүр	<ul style="list-style-type: none"> Төв аймгийн ОБГ-ын 1912767 тоот галын дүгнэлт “Нерж” ХХК, БОННУ-ний тайлан MNS 6783:2019 MNS 5105:2001 MNS 6342:2012 MNS 6594:2016 MNS 0042:2015 MNS 4978:2017 MNS 4596:2015 MNS 4968:2015 MNS 4992:2000
2	Галын болзошгүй эрсдэл	Нөхцөл байдлыг стандартын горимд нийцүүлэх	ТП байрны засвар үйлчилгээ	бүхэл	1	2,000,000.0	2,000,000.0	жилдээ	
3	Ажлын байрны хортой нөхцөл	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэгслийг шинэчлэх	Амьсгалын замыг хамгаалах хэрэгслийг шинэчлэх	хүн/жмл	584	13,324.48	8,681,500.0	жилдээ	
Нийт			5,997,600.0 + 2,000,000.0 + 8,681,500.0 = 16,679,100.0						

2.6 Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

Үйлдвэрийн аюултай хог хаяглын асуудлаар. Батарей задалснаас гарсан хүхрийн хучлийг хуримтлуулсаар байгаад 200.0 орчим тн орчим болоод байгааг саармагжуулах зорилгоор хими-технологийн салбарын судлаачидтай хамтран ажиллаж байна. Энэ хамтын ажиллагааны хүрээнд химийн хүрээлэнгийн эрдэм шинжилгээний ажилтантай гэрээ байгуулан цалинжуулан ажиллуулж байгаагаар цалингийн фондоо нэмэгдүүлсэнээр аюултай хог хаягдал устгах ажлын зардлыг үйл ажиллагааны зардалд тусгаж өгсөн болно.

Хуримтлагдсан хүхрийн хучлийг 2024 онд дараах байдлаар устгал ашиглалтанд оруулахаар ажиллана. Үүнд:

- 120 тн-ыг “Ачих ихт” нийлүүлэх ажлыг эхлүүлж гэрээний нөхцөл судална.
- 80.0 тн-ыг устгалд оруулах бөгөөд устгалд оруулахтай холбоотой зардлыг үйлдвэрийн 2024 оны үйл ажиллагааны зардалд тусгалаа.

Ахуйн хог хаягдлын асуудлаар. Үйлдвэрийн хог хаягдлын менежментийг 2024 онд орчны ариутгал, халдваргүйжүүлэлтийн ажилд чиглүүлнэ. Үүний тулд:

1. Ажилчдын нийтийн хэрэглээний энгийн нүхэн жорлон орчны газрыг ариутгал, халдваргүйжүүлэлтэнд 2 сар тутам хамруулахад сумын эрүүл мэндийн төвтэй хамтран ажиллана.
2. Септик системтэй хуримтлагдсан лагийг цэвэрлэн зайлуулах арга хэмжээг жилд 2 удаа хийх бөгөөд түүнд 3.0 сая төгрөг төсөвлөлөө.

Бусад ахуйн хог хаягдлыг зайлуулахад сумын Засаг даргатай байгуулсан гэрээг хэрэгжүүлж ажиллана. Гэрээг 2022-07-27-ноос 2024-01-01-г хүртэл байгуулсан бөгөөд гэрээнд хог хаягдлын менежментийн талаар дараах асуудлуудыг тусгасныг мөрдөж ажиллана. Үүнд:

- ААН байгууллагын зайлуулсан устгалд орох хог хаягдлыг Гужа багийн нутаг дахь сумын нэгдсэн хогийн цэгт хүргэнэ. Сарлаг багийн нутаг дахь хог хаягдлын цэгийн даац хэтэрснээр сумын захиргаанаас тавьсан саналд үндэслэн хогийн цэгийг техникээр түрж хумих ажилд компани тусална.
- Компани үйлдвэрлэлээс гарч байгаа хог хаягдлын мэдээг сумын Засаг даргад хуульд заасан шаардлагын дагуу холбогдох хугацаанд нийлүүлж байна.
- Дахин ашиглах боломжтой дахивар хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр ангилж хоёрдогч түүхий эд хүлээн авах эрх бүхий этгээдэд шилжүүлэх ажлыг төсөл хэрэгжүүлэгч хариуцан гүйцэтгэнэ.

Үйлдвэрлэлээс гарах буталсан хуванцарыг компани өөрийн хашаанд түр хадгалж байгаад ачилтын хэмжээнд хүрэхэд нь хуванцар боловсруулах үйлдвэрт нийлүүлэх эрэл хайгуулыг хийж энэ ондоо багтаан гэрээ хийнэ.

Төв аймгийн Баянцогт сумын нутаг дахь “Хаягдал аккумулятор, өнгөт төмөрлөг дахин боловсруулах” үйлдвэрийн 2024 онд хэрэгжүүлэх БОМТ
“ҮЛЭМЖ ХҮДЭР” ХХК

Хүснэгт 15. Хог хаягдлын менежментийн зардал

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	Ахуйн	Ариутгал халдваргүйжүүлэлт хийнэ.	Ажилдчын хэрэгцээний нүхэн жорлонгийн орчин	удаа	50,000.00	6	300,000.0	2 сард 1 удаа	<ul style="list-style-type: none"> Хог хаягдлын тухай хуулийн 20.1, 20.2, 21.1 заалтууд “Нерж” ХХК-д боловсруулсан БОННУ-ий хог хаягдлын менежментийг мөрдөх тухай зөвлөмж Төв аймгийн Баянцогт сумын ИТХ-ын тэргүүлэгчдийн 2014 оны 16 дугаар тогтоол Сумын ЗД А.Даваадоржтой байгуулсан 2023-11-15-нд Хог хаягдлын гэрээ Туул голын сав газрын захиргааны ХУД/21 дугаартай Хаягдал усны дүгнэлт
		Хуримтлагдсан бохир лагийг цэвэрлэнэ.	Септик систем, түүний орчин	удаа	1,500,000	2	3,000,000.0	Хагас жилд 1 удаа	
2	Үйлдвэрийн	Шингэн хаягдлын саармагжуулт, агуулахын орчны хяналт	Дотоод хяналтын журам		Дотоод хяналт, үйлдвэрлэлийн зардалд тооцсон.		Байнга		
		Буталсан хуванцарыг зайлуулах	Эрх бүхий этгээдтэй хийсэн гэрээ	гэрээнд заасан нөхцөл	Гэрээнд заасан нөхцлөөр зайлуулах бөгөөд зардал үйл ажиллагааны зарлд тооцогдоно.		Аучилт хийх тухай бүр		
				Кг/м ³	50	324	16,200.0	жилдээ	
3	Нийт хог хаягдал	Хог хаягдлыг зайлуулах	ЗДТГ-тай байгуулсан гэрээ	жил	600,000.0	1	600,000.0	жилдээ	
Нийт		300,000.0 + 3,000,000.0 + 16,200.0 + 600,000.0 = 3,916,200.0 төгрөг							

2.2. Хаягдал усны хэмжээ, бохирдуулах бодис:
 - Үйлдвэрийн унд, ахуйн хаягдал усны хэрэглээ: 15 хүн x 80 л/хүн x 180 хон = 216.0 м³
 - Байгаль орчин, аялал жуулчлалын Сайд, Барилга хот байгуулалтын Сайдын 2019 оны А/816/218 дугаар хамтарсан тушаалаар батлагдсан “Хаягдал усанд агуулагдах бохирдуулах бодисын жишиг хэмжээг тогтоох тухай” жишиг хэмжээгээр тооцов. Бохирдуулах бодисын төрөл, Органик бодис /Химийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч/, Бохирдуулах бодисын жишиг хэмжээ: 1.50 кг/м³

Хаягдал усны хэмжээ (м ³)	Жишиг хэмжээ (кг/м ³)	Бохирдуулах бодис (кг)	Ус бохирдуулсны төлбөр (төг/кг)	Нийт төлбөр, төг
216.0	1.50	324.0	50.0	16'200.0

Б 50.0 лийн дугаар . 16'200.0
 ТУУЛ ГОЛЫН САВ
 ГАЗРЫН ЗАХИРГАА

Зураг 8. Үйлдвэрийн хаягдал ус, бохирдуулах бодисын талаархи дүгнэлтийн хэсгээс¹

2.7 Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Сөрөг нөлөөллийн тархалт, эрчмийг хянаж байх зорилготой орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд “Ашиглалтаас гарсан хар тугалгат-хүхрийн хүчлийн батарейг цуглуулах, хадгалах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах.Ерөнхий шаардлага MNS 6783:2019” стандартын:

- 11. Үйлдвэрлэлийн экологийн хяналт, удирдлагын арга хэмжээ
- 13. Ашиглалтаас гарсан батарейг дахин боловсруулах үед ялгарах, алдагдах хүхрийн хүчлээс хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөг бууруулахад тавих шаардлага
- 14. Хар тугалганы хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулахад тавигдах шаардлагыг хангахад орчны хяналт шинжилгээг чиглүүлнэ.

Зураг 9. Байгаль орчны хяналт мониторинг хийх цэгүүдийн байршил

Хяналт мониторингийн судалгаа, ажиглалт, дээжлэлтийн хугацааг 14 дүгээр хүснэгт үзүүлсэн ба үйлдвэрийн байгаль орчны хяналт мониторингод 15.2 сая төгрөг төсөвлөв.

¹ Туул голын сав газрын захиргаа. 2021-11-30-ны өдрийн ХУД/21 тоот хаягдал усны дүгнэлт

Төв аймгийн Баянцогт сумын нутаг дахь “Хаягдал аккумулятор, өнгөт төмөрлөг дахин боловсруулах” үйлдвэрийн 2024 онд хэрэгжүүлэх БОМТ
 “ҮЛЭМЖ ХҮДЭР” ХХК

Хүснэгт 16. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх зардал

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Тайлбар	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал	
	1	2	3	4	5	6	7	8	
<i>Ажлын байрны орчин</i>									
1	Үйлдвэрийн агаар дахь хүхрийн давхар исэл	Үйлдвэрийн орчинд	Улиралд 1 удаа	2 байршилд	312,500.0	5,000,000.0	Мэргэлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлнэ.	• MNS 6783:2019 • MNS 5105:2001	
2	Үйлдвэрийн агаар дахь хар тугалганы тоосонцор	Үйлдвэрийн орчинд	Улиралд 1 удаа	2 байршилд					
<i>Усны хяналт шинжилгээ</i>									
4	Унд, ахуйн усны чанар,	Гүний худаг	Улиралд 1	Гүний худгаас	88,000.0	352,000.0	магадлан итгэмжлэгдсэн лабораторид шинжилүүлнэ.	• MNS 6783:2019 • MNS 5105:2001	
5	Хэрэглэсэн усны рН, хүнд металлын агууламж	Хөргөлтийн систем	улиралд 1	Хөргөлтийн системээс	132,000.0	528,000.0			
<i>Хүрээлэн буй орчны хяналт шинжилгээ</i>									
6	Орчны агаар дахь хүхрийн давхар ислийн агууламж	үйлдвэрийн хашааны гадна	Улиралд 1	3 баршилд	312,500.0	7,500,000.0	Мэргэлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлнэ.	• MNS 6783:2019 • MNS 5105:2001	
7	Орчны агаар дахь хар тугалганы агууламж		Улиралд 1	3 байршилд					
8	Хөрсний нянгийн бохирдол	Үйлдвэрийн талбайн гадна	Улиралд 1	1 байршилд	77,000.0	308,000.0	магадлан итгэмжлэгдсэн лабораторид шинжилүүлнэ		
9	Хөрсний хүнд металлын блохирдол	Үйлдвэрийн талбайн гадна	Улиралд 1	5 байршилд	66,000.0	1,320,000.0			
10	Хөрсний ерөнхий шинжилгээ	Үйлдвэрийн талбайн гадна	Улиралд 1	1 байршилд	44,000.0	176,000.0			
Нийт		5,000,000.0 + 352,000.0 + 528,000.0 + 7,500,000.0 + 264,000.0 + 1,320,000.0 + 176,000.0 = 15,184,000.0							

2.8 2024 оны БОМТ-г хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

Компани 2024 онд байгаль орчны хамгаалал, осол эрсдлээс хамгаалах чиглэлд дараах арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж байна. Үүнд:

- ХАБ-ын сургалтын хөтөлбөрийг шинэчилнэ. Ингэснээр үйлдвэрт ажиллагсадын хөдөлмөр хамгааллын чадавхийг дээшлүүлэх замаар осол эрсдлийг бууруулж, эрсдэлийг аль болох эрт, осолд дөхсөн тохиолдолд илрүүлэх замаар эрсдлээс урьдчилан сэргийлэх боломж нөхцөлийг нэмэгдүүлнэ. Шинээр боловсруулсан дүрмийг нутагшуулна.
- Сумын ЗДТГ-тай байгуулсан нийгмийн хариуцлагын гэрээний хүрээнд сумын болон багуудын хог хаягдлын төвлөрсөн цэгт техник ажиллагаа хийж тарсан хогийг хумих, хэсэгчилэн дарж булаах ажлыг хийж гүйцэтгэнэ.
- БОННУ-ний зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх, БОМТ-ний хэрэгжилтийг хангуулахад БОХАБ-ын асуудал хариуцсан ажилтныг томилно. Томилогдсон ажилтан нь компаний орон нутаг дахь олон нийтийн харилцааг мөн давхар хариуцахаар зохион байгуулна.
- БОМТ-ний биелэлтэнд хяналт тавих ажлыг дараах байдлаар зохион байгуулна.
Үүнд:
 - Хүхрийн хүчлийн агуулахын ашиглалт, аюултай хог хаягдлыг зайлуулах ажлыг БОХАБ хариуцсан мэрэгжилтэнд хариуцуулан үүрэгжүүлнэ. Үүргийн биелэлтийг үндсэн үйлдвэрлэлийн технологийн хугацаатай уялдуулан хянахаар зохион байгуулна.
 - Компанийн дүрэм, дотоод журамд БОХАБ хариуцсан ажилтны эрх үүргийг тусгайлан зааж, байгаль орчны болон хөдөлмөрийн аюулгүй байдлын өмнө компанийн хүлээх үүрэгтэй нягт уялдуулж тодорхойлно.

Хүснэгт 17. Удирдлага, зохион байгуулалтын төлөвлөлтийн зардал

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь				Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
			2024 он					
			I улирал	II улирал	III улирал	IV улирал		
A	1	2	3	4	5		6	7
1	Орон нутгийн иргэдэд үйлдвэр танилцуулах	БОМТ-ний хэрэгжилтийг орон нутгийн олон нийтэд тайлагнах төлөвлөгөөнд тусгасан.					Гүйцэтгэх захирал	Сумын ЗДТГ-тай байгуулсан гэрээ
2	Сумын хогийн цэгийг түрж цэвэрлэх	3,000,000.0		3,000,000.0			Гүйцэтгэх захирал	
4	Сарлаг багийн хогийн цэгийг түрж цэвэрлэх	3,000,000.0			3,000,000.0		Гүйцэтгэх захирал	
Нийт		6,000,000.0		3,000,000.0	3,000,000.0	-	-	

2.9 2024 оны БОМТ-ний хэрэгжилтийг оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө

БОМТ-ний хэрэгжилт, ирэх оны БОМТ болон нийгмийн хариуцлагын гэрээний биелэлтийг орон нутаг танилцуулах үйл ажиллагааг дараах 2 тусдаа ажиллагаагаар зохион байгуулна. Үүнд:

- Үйлдвэрийн БОМТ-г хууль, журамд заасны Сарлаг багийн ИНХ-д хэлэлцүүлж холбогдох баримт бичгийг БОМТ-ний биелэлтийн тайланд хавсаргана.
- Баянцогт сумын ЗДТГ-тай байгуулсан Нийгмийн хариуцлагын гэрээний биелэлтийг Сумын Засаг дарга болон захиргааны ажилтнуудад тайлагнаж дүгнүүлэх бөгөөд сум, орон нутгийн захиргаатай хамтран ажиллах дараагийн шатны ажлуудыг хэлэлцэнэ.

Хүснэгт 18. БОМТ-ний хэрэгжилтийг орон нутгийн олон нийтэд тайлагнах төлөвлөгөө

№	БОМТ, БОМТ-ний оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Тайлагнах зардал, төг	Хариуцсан зохион байгуулах албан тушаалтан/ажилтан	Зохион байгуулах газар
A	1	2	3	4	5	6	7
1	Багийн ИНХ	ИНХурал	БОМТ	2024-10 сард	250,000.00	БОХАБ хариуцсан мэргэжилтэн	Багийн төв
2	Сумын захиргааны ажилтнууд	Илтгэл, сонсгол	Гэрээний үүргийн биелэлт	2024-10 сард багтаах	250,000.00	Гүйцэтгэх захирал	Сумын ЗДТГ
Нийт		250,000.0 + 250,000.0 = 500,000.0					

БОМТ-ний ХЭРЭГЖИЛТЭЭС ГАРАХ ҮР ДҮН

Төв аймгийн Баянцогт суманд хэрэгжүүлж үйл ажиллагаа явуулж буй Хаягдал аккумулятор, өнгөт төмөрлөг дахин боловсруулах үйлдвэрийн 2024 оны БОМТ-г хэрэгжүүлснээр дараах үр дүн гарах болно. Үүнд:

- Энэ онд 3000 тн хаягдал батарейг үйлдвэрийн аргаар боловсруулснаар аюултай хог хаягдлын хэмжээг тэр хэмжээгээр бууруулж нэмүү өртөг шингэн бүтээгдэхүүн болгон хувиргана.
- Үйлдвэрлэлийн сөрөг нөлөөг бууруулахад шаардлагатай тоног төхөөрөмжийн урсгал засвар, үйлчилгээг цаг хугацаанд нь хийх, хөдөлмөрийн аюулгүй байдлыг хамгаалах төсөвт хөрөнгийг БОМТ-д тусгаснаар баталж санхүүжүүлнэ.
- Үйлдвэрийн орчны сайжруулах ногоон бүсийг тохижуулах ажлыг үргэлжлүүлэн хийж мод, сөөгний тоог 300-аар нэмэгдүүлэхээс гадна аймгийн БО-ны газраас зааж өгсөн өгсөн газарт 2000 мод т тарьж ургуулна.
- Хяналт мониторингийн байнгын ажиглалт судалгааг хийж, үйлдвэрийн сөрөг нөлөөллийн цар хүрээг хяналтандаа байлгах үүднээс хөрс усны, ургамалжилт, агаарын сорьц дээж авч магадлан итгэмжлэгдсэн лабораториудад шинжлүүлэн баталгаажуулна. Гарсан үр дүнгээр БОМТ-ний биелэлтийг тайлагнана.
- Баянцогт сумын иргэд, оршин суугчдад хог хаягдлын цэгийг эмх цэгцтэй байлгах байнгын үйлчилгээ үзүүлж, БОМТ-г хуульд заасан хугацаанд үйлдвэрийн бүс нутгийн оршин суугчдад танилцуулна.

Цаашид компани аюултай хог хаягдлыг боловсруулах үйлдвэрийн аюулгүй ажиллагааг хангах, хөдөлмөр хамгааллын бодлогоо байнга шинэчлэн өөрчилж, эрх зүйн орчны шинэчлэл, ажлын байрны шаардлагад нийцүүлэн ажиллахад удирдлагын бодлогыг чиглүүлнэ. Компани 2024 оны санхүүгийн жилд БОМТ-г хэрэгжүүлэхэд 56.79 сая төгрөг төсөвлөнө.

БОМТ-г 2024 оны 01 сарын 29-нд Төв аймгийн Баянцогт сумын ИНХ-д хэлэлцүүлж орон нутгийн саналыг тусгасан бөгөөд орон нутагт хэрэгжүүлэх ажлын талаар талууд харилцан тохиролцсон тул энэхүү төлөвлөгөө хэрэгжүүлэх боломжтой гэж үзсэн болно.

АШИГЛАСАН МАТЕРИАЛ

1. “Үлэмж хүдэр” ХХК. 2022 он. “Хаягдал аккумулятор, өнгөт төмөрлөг дахин боловсруулах” үйлдвэрийн 2024 оны төлөвлөгөө
2. “Нерж” ХХК. 2020 он. “Хаягдал аккумулятор, өнгөт төмөрлөг дахин боловсруулах” төслийн байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний тайлан
3. БОАЖЯам. 2020-04-09-ний өдрийн 13/2353 тоот албан бичгээр хүргүүлсэн 2020/Ю41 дугаартай ерөнхий үнэлгээний дүгнэлт
4. 2019-7-29-нд Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамнаас олгосон “Төмөрлөг боловсруулах тусгай зөвшөөрөл”
5. Төв аймгийн Баянцогт сумын Засаг даргын 2020-6-29-ний А/120 тоот шийдвэрийг үндэслэн 15 жилийн хугацаатайгаар олгосон 20,000.0 м² газрыг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар эзэмших эрхийн 6220 тоот гэрчилгээ.
6. 2020 онд БОАЖЯ-нд Хаягдал өнгөт төмөрлөг, аккумулятор дахин боловсруулах үйлдвэрийн төслийн “НЕРЖ” ХХК-д боловсруулсан БОННУ-ний тайлангийн баталгаажилт, 2025 он хүртэл хүчинтэй
7. 2022-4-20-нд Байгаль орчин аялал жуулчлалын яамнаас “Аккумулятор дахин боловсруулах” төсөлд олгосон Аюултай хог хаягдал дахин боловсруулах тусгай зөвшөөрөл
8. 2022-01-17-нд Төв аймгийн ОБГ-аас олгосон Ажлын байрны галын аюулгүй байдлын 2024309 гэрчилгээгээр баталгаажсан дүгнэлт, 2 жилийн хугацаатай
9. 2021-11-30-ны Туул голын сав газрын захиргааны ХУД/121 тоот хаягдал усны дүгнэлт
10. 2022-08-01-ний Баянцогт сумын Засаг даргатай байгуулсан Ус ашиглах гэрээ
11. 2022-07-27-нд Баянцогт сумын засаг даргатай байгуулсан Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд хамтран ажиллах гэрээ
12. 2022-07-27-нд Баянцогт сумын засаг даргатай байгуулсан Хог хаягдлын гэрээ.
13. Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал. Үйлдвэрлэлийн эрүүл ахуй. Эрүүл ахуйн хамгаалалтын бүсийн хэмжээ, ерөнхий шаардлага MNS 5105:2001
14. Ашиглалтаас гарсан хар тугалгат-хүхрийн хүчлийн батарейг цуглуулах, хадгалах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах. Ерөнхий шаардлага MNS 6783:2019
15. “Үлэмж хүдэр” ХХЗ, 2023 он. 2023 БОМТ-ний биелэлтийн тайлан
16. Баянцогт сумын ИТХ-ын 2024-01-29-ны хурлын тэмдэглэл, “Үлэмж хүдэр” ХХЗ, 2023 он. 2023 БОМТ-ний биелэлтийн тайланг хэлэлцсэн хурал

ХАВСРАЛТУУД

Хууль зүйн сайдын 2016 оны
А/204 дүгээр тушаалаар батлав.

МОНГОЛ УЛС
ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН
УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭ
000159016

2017.03.27

/ Бүртгэсэн он, сар, өдөр /

9011662110

/ Хувийн хэргийн дугаар /

6164439

/ Регистрийн дугаар /

Үлэмж хүдэр

Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани

/ Хуулийн этгээдийн нэр, хариуцлагын хэлбэр /

Дүрэм

/ Үүсэн байгуулах баримт бичиг /

Шийдвэр

01

2017.03.24

/ шийдвэрийн нэр /

/ дугаар /

/ он, сар, өдөр /

4610

/ код /

Гадаад худалдаа

/ Үндсэн эрхлэх үйл ажиллагааны чиглэл /

4923

4719

2220

Автомашинаар ачаа тээвэрлэх

Барааны дэлгүүр

Хоёрдогч түүхий эд дахин боловсруулах

/ код /

/ Туслах эрхлэх үйл ажиллагааны чиглэл /

Хугацаагүй

1

50.0

/ хугацаа /

/ гишүүдийн тоо /

/ өөрийн хөрөнгийн хэмжээ, мянган төгрөгөөр /

Улаанбаатар, Баянзүрх, 25-р хороо, 13 хороолол, амины орон сууц, 9, Утас1: 99089969, Утас2: , Факс:

/ хуулийн этгээдийн албан ёсны хаяг /

Оюуны өмч, улсын бүртгэлийн
ерөнхий газар Хуулийн этгээдийн
бүртгэлийн газар

/ Бүртгэсэн байгууллагын нэр /

Гэрчилгээ дахин олгосон 2018 он 2 сар 23 өдөр

луулийн этгээдийн үүсгэн байгуулах баримт бичигт оруулсан нэмэлт өөрчлөлтийн бүртгэл

Д/д	Нэмэлт өөрчлөлтийн агуулга	Бүртгэсэн	
		Огноо	Ажилтан тэмдэг
1	Араанз овоотой Балтулга-а Захирал-р томилсныг бүртгэв.	2017.03.30	С.Мөнхсаншир
2	Дахин гэрчилгээ олгов.	2018.02.23	Э.Зоржжаргал
1	Өөрийн хөрөнгийн хэмжээ 75000 мян.төг-р нэмэгдэж нийт 75050 мян.төг болсон өөрчлөлтийг бүртгэв.	2018.08.06	Б.Гэрэлзул

Энэхүү гэрчилгээг хуурамчаар үйлдсэн этгээдэд Монгол Улсын хуулийн дагуу зарцуулага хуульчилж, Улсын бүртгэлийн гэрчилгээг асартай бол хувируу.

АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДАЛ ЦУГЛУУЛАХ, ТЭЭВЭРЛЭХ,
ДАХИН БОЛОВСРУУЛАХ, УСТГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭХ
ЗӨВШӨӨРӨЛ

Дугаар 0000025

Огноо: 2022.04.20

Хавсралт _____ 1 _____ -д заасан нөхцлийн дагуу аюултай хог хаягдал
Хаягдал аккумулятор дахин боловсруулах _____ үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг
(зөвшөөрлийн төрөл)
9011662110 _____ улсын бүртгэлийн дугаартай _____ 6164439 _____
регистрийн дугаартай ҮЛЭМЖ ХҮДЭР ХХК _____ -д 2022 оны 04 дугаар сарын 20 -ны
өдрөөс 2023 оны 04 дугаар сарын 20 -ны өдөр _____ 1 _____ жилийн хугацаагаар олгов.

Үйл ажиллагаа эрхлэх талаарх мэдээлэл:

Аюултай хог хаягдал цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах үйл ажиллагаа
эрхлэгчийн бүртгэлийн дугаар _____ 0000025 _____

Аж ахуйн нэгж/иргэний хаяг: Улаанбаатар _____ аймаг, хот Баянзүрх _____
сум, дүүргийн _____ 25-р _____ баг, хорооны _____ 13-р хороолол _____
(гудамж, байшин/х аалзаны дугаар)

Зөвшөөрөл олгосон үйл ажиллагаа явуулах газрын байршил: Төв _____

аймаг, хот _____ Баянцог _____ сум, дүүргийн _____ Сарлаг толгой _____

баг, хорооны _____ - - - _____
(газрын нэр/гудамжны нэр, дугаар)

Хавсралт нь энэхүү зөвшөөрлийн салшгүй нэг хэсэг болно.

Зөвшөөрөл олгосон:

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ
ЖУУЛЧЛАЛЫН САЙД
(байгууллагын нэр, албан тушаал)

(гарын үсэг, тамга)

Б.БАТ-ЭРДЭНЭ
(овог нэр)

2022 оны 04 сарын 20 өдрийн

0000025 зөвшөөрлийн

1 хавсралт

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2022.04.11-ний
өдрийн А/93 тоот тушаалыг үндэслэн олгов.

Засгийн газрын 2018 оны 116 дугаар тогтоолын 2 дугаар хавсралт
Аюултай хог хаягдлын жагсаалт

Бүлгийн код	Хог хаягдлын бүлэг	Дэд бүлгийн код	Хог хаягдлын дэд бүлэг	Хог хаягдлын төрлийн код	Хог хаягдлын төрөл	Аюулын зэрэглэл
16	Бусад хог хаягдал	1606	Батарей, аккумулятор	160601*	Хар тугалгатай батарей, аккумулятор	A
				160606*	Батарей, аккумулятораас ялгаж авсан электролитийн уусмал	A

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ
ЖУУЛЧЛАЛЫН САЙД
(байгууллагын нэр, албан тушаал)

(гарын үсэг, тамга)

Б.БАТ-ЭРДЭНЭ
(овог нэр)

САНАМЖ:

Тус яамнаас олгосон энэхүү гэрчилгээг зориулалтын бусаар ашигласан, үйл ажиллагаандаа ноцтой алдаа дутагдал гаргасан, худалдан борлуулсан, холбогдох хууль тогтоомжийг зөрчсөн бол хүчингүй болгох үндэслэл болно.

МОНГОЛ УЛС

АЖ АХУЙН НЭГЖ, БАЙГУУЛЛАГЫН
ГАЗАР ЭЗЭМШИХ ЭРХИЙН

ГЭРЧИЛГЭЭ

Дугаар 000006220

Үлэмж хүдэр ХХК / 6164439 /-д
(аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр) (регистрийн дугаар)

Сумын Засаг даргын захирамж -ын 20 20 оны 06 сарын 29 өдрийн А120 тоот
(шийдвэр гаргагч)

шийдвэрийг үндэслэн Төв Баянцогт Сарлаг 2-р баг
(аймаг, нийслэл) (сум, дүүрэг) (баг, хороо)

Сарлаг хаягт
(судамжны нэр) (хашааны дугаар/ тоот)

байрлах, нэгж талбарын 4117020121 дугаар бүхий 20000.0 м.кв /га/ газрыг
12.0/

Үйлдвэрлэл зориулалтаар

15 жилийн хугацаатай эзэмшүүлж, эрхийн улсын бүртгэлийн

дугаарт бүртгэж гэрчилгээ олгов.

ГАЗРЫН АСУУДАЛ ЭРХЭЛСЭН
БАЙГУУЛЛАГА / АЛБАН ТУШААЛТАН

ТАМГА / ТЭМДЭГ

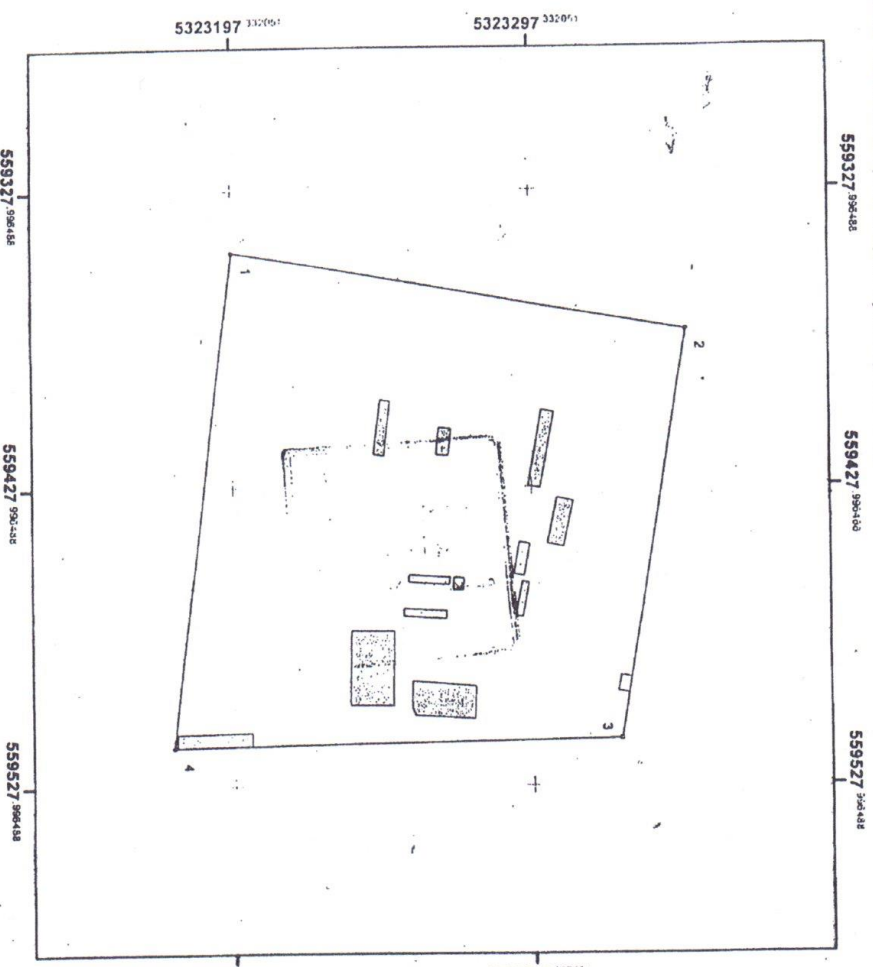

(гарын үсэг)

Г.Баярсайхан
(нэр)

20 20 оны 06 сарын 29 өдөр

Нэгж талбарын дугаар : 18559323432264
 Хаяг : Төв аймаг, Баянцогт сум, 2-р баг Сарлаг толгой

№	X	Y	Цэгүүд урт
1	5323197.73	55948.64	1-2 154.07
2	5323249.44	559375.47	2-3 139.11
3	5323326.80	559512.72	3-4 149.72
4	5323177.11	559515.41	4-1 168.04

Зургийн масштаб 1:2000 (1 сантиметрт 20 метр багтана.)
 ■ - ТЭМДЭЭРЭВЧЛЭСН
 □ - ТЭМДЭЭРЭВЧЛЭГЭЙ

Талбайн хэмжээ : 23170 квадрат метр
 Зураг үндсэн Ш.Жаргалсайх
 Төв аймгийн ГХ, БХБГ-ын мэргэжилтэй
 (Тамга) Хянасан /М.Хураалбаатар,
 Төв аймгийн ГХ, БХБГ-ын дарга

БАТЛАВ. БОАЖЯ-НЫ ХБОБНУГ-ЫН ДАРГА
ЕРӨНХИЙ ШИНЖЭЭЧ П.ЦОГТСАЙХАН

ШҮҮМЖ ХИЙСЭН

ТӨСЛИЙН НЭР: ТӨВ АЙМГИЙН БАЯНЦОГТ СУМЫН
САРЛАГ ТОЛГОЙ НЭРТЭЙ ГАЗАРТ БАЙРЛАДАГ
“ҮЛЭМЖ ХҮДЭР” ХХК-ий “ХАЯГДАЛ ӨНГӨТ
ТӨМӨРЛӨГ, АККУМЛЯТОР ДАХИН БОЛОВСРУУЛАХ
ҮЙЛДВЭР”-ийн ТӨСЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
НАРИЙВЧИЛСАН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН

(2020-2025 он)

БОЛОВСРУУЛСАН “НЕРЖ” ХХК ИЙ ЗАХИРАЛ:

ТАНИЛЦСАН: ТӨВ АЙМГИЙН БАЯНЦОГТ СУМЫН

ЗАСАГ ДАРГА А.ДАВААДОРЖ

ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ: “ҮЛЭМЖ ХҮДЭР” ХХК-ий

ЗАХИРАЛ

А.БАТТУЛГА

БАТЛАВ, БОАЖЯ-НЫ ЕРӨНХИЙ ШИНЖЭЭЧ

П.ЦОГТСАЙХАН

ТӨСЛИЙН НЭР: ТӨВ АЙМГИЙН БАЯНЦОГТ СУМЫН
САРЛАГ ТОЛГОЙ НЭРТЭЙ ГАЗАРТ БАЙРЛАДАГ
“ҮЛЭМЖ ХҮДЭР” ХХК-ий “ХАЯГДАЛ ӨНГӨТ
ТӨМӨРЛӨГ, АККУМЛЯТОР ДАХИН БОЛОВСРУУЛАХ
ҮЙЛДВЭР”-ийн ТӨСЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

(2020-2025 он)

БОЛОВСРУУЛСАН. “НЕРЖ” ХХК ий ЗАХИРАЛ:

Ц.СЭНЭЭ

ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ: “ҮЛЭМЖ ХҮДЭР” ХХК-ий

ЗАХИРАЛ

А.БАТТУЛГА

БАЙТАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ
ТУУЛ ГОЛЫН САВ ГАЗРЫН
ЗАХИРГАА

16050 Улаанбаатар хот, Баянгол дүүрэг, 2 дугаар хороо,
Чингүнжавын гудамж, Туул голын сав газрын захиргааны байр,
Утас: 7000-3714, Факс: (976) 7000-3714
E-mail: TuulRBA@gmail.com

ЭДШ. Н.С.1. № 04/377
танай ЭДШ. Н.29 -ны № 21/99 -т

"ҮЛЭМЖ ХҮДЭР" ХХК-ИЙН
ЗАХИРАЛ А.БАТТУЛГА ТАНАА

Монгол Улсын Усны тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.2 дахь заалт, Ус бохирдуулсны төлбөрийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1, 6 дугаар зүйлийн 6.1.2 дахь заалт, танай компанийн 2021 оны 11 дүгээр сарын 29-ний өдрийн 21/99 дугаартай албан бичгийн дагуу "Үлэмж хүдэр" ХХК-ийн "Хаягдал өнгөт төмөрлөг, аккумулятор дахин боловсруулах үйлдвэр"-ийн 2020 оны хаягдал усны дүгнэлтийг гарган хавсралтаар хүргүүлж байна.

Хаягдал усны дүгнэлтээр тавигдсан шаардлагыг хангаж ажиллана уу.

Хавсралт 2 хуудастай.

ДАРГЫН АЛБАН ҮҮРГИЙГ ТҮР
ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ, МЭДЭЭЛЭЛ
ХЯНАЛТ ШАЛГАЛТЫГ ЗОХИЦУУЛАХ
АЛБАНЫ ДАРГА Б.ОЮУНБОЛД

ТУУЛ ГОЛЫН САВ ГАЗРЫН ЗАХИРГАА
"ҮЛЭМЖ ХҮДЭР" ХХК-ИЙН ХАЯГДАЛ ӨНГӨТ ТӨМӨРЛӨГ,
АККУМУЛЯТОР ДАХИН БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРИЙН
ХАЯГДАЛ УСНЫ ДҮГНЭЛТ

2021 оны 11 дугаар
сарын 30

Дугаар ХУД/121

Улаанбаатар хот
Утас:70003714, 70003716

Нэг. Ерөнхий мэдээлэл

1.1. Иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллага, захирлын нэр, утас факс, улсын бүртгэлийн болон регистрийн дугаар, хаяг, байршил /солбицол/:

- Компанийн нэр: "Үлэмж хүдэр" ХХК
- Захирал: А.Баттулга
- Холбоо барих утасны дугаар: 9908-9969, 8906-0640
- Улсын бүртгэлийн дугаар: 9011662110
- Регистрийн дугаар: 6164439
- Хаяг: Төв аймаг, Баянцогт сумын 2 дугаар баг, Сарлаг толгойн, газарт байрладаг.
- Солбицол: 48°02'28.1", 105°47'48.7"

1.2. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний чиглэл, техник, технологи, боловсруулах бүтээгдэхүүний хэмжээ /ажиллах горим, хүчин чадал/:

- Үйлдвэр нь "Хаягдал өнгөт төмөрлөг, аккумулятор дахин боловсруулах чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг. Жилд 3'000 тонн хаягдал цуглуулж, 5'000 тонн хаягдал боловсруулах хүчин чадалтай. Хоногт 1 ээлжээр 8-10 цаг ажилладаг. Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа захиалга, эрэлтээс хамаарч жилд дунджаар 7 сар буюу ≈ 150-180 хоног ажиллана. 15 ажилтантай.

1.3. Усны эх үүсвэрийн төрөл, цэвэр усны тоолуур /дугаар, марк, диаметр, заалт/:

- Ус хангамжийн эх үүсвэрт ашигладаг худгийн мэдээлэл:

Худгийн дугаар	Солбицол	Гүн, метр	Ундарга, л/сек	Гаргасан он
18/472	48°02'26.8" 105°47'51.4"	65.0	1.3	2007

- Худагт Стандарт, хэмжил зүйн газраас 2021 оны 10 дугаар сард баталгаажуулсан LXSG загварын, 32 мм-ийн голчтой, 202100282 дугаартай усны тоолууртай. 2021 оны 10 дугаар сарын 01-ны өдрийн тоолуурын заалт: 00001 м³.

- Тоолуурын хэвийн ажиллагааг хангаж, заалтын тэмдэглэгээг тогтмол хөтөлж, баталгаажуулах шаардлагатай.

Хоёр. Хаягдал усны талаарх мэдээлэл

2.1. Хаягдал ус цэвэрлэх байгууламж, хуримтлуулах сан, хаягдал ус хаях цэгийн байршил /солбицол/, цэвэрлэгээний арга, түвшин:

- Ажилчдын унд ахуйн хаягдал бохир усыг септик системээр 3 үе шаттайгаар цэвэрлэн 50-60 хувь цэвэрлэж усыг хөрсөнд шингээдэг. 3-5 жилдээ 1 удаа лагийг нь соруулж цэвэрлэнэ.

2.2. Хаягдал усны хэмжээ, бохирдуулах бодис:

- Үйлдвэрийн унд, ахуйн хаягдал усны хэрэглээ: 15 хүн х 80 л/хүн х 180 хон = 216.0 м³
- Байгаль орчин, аялал жуулчлалын Сайд, Барилга хот байгуулалтын Сайдын 2019 оны А/816/218 дугаар хамтарсан тушаалаар батлагдсан "Хаягдал усанд агуулагдах бохирдуулах бодисын жишиг хэмжээг тогтоох тухай" жишиг хэмжээгээр тооцов. Бохирдуулах бодисын төрөл, Органик бодис /Химийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч/, Бохирдуулах бодисын жишиг хэмжээ: 1.50 кг/м³

Хаягдал усны хэмжээ (м ³)	Жишиг хэмжээ (кг/м ³)	Бохирдуулах бодис (кг)	Ус бохирдуулсны төлбөр (төг/кг)	Нийт төлбөр, төг
216.0	1.50	324.0	50.0	16'200.0

50.0 лийн дугаар... 16'200.0
ТУУЛ ГОЛЫН САВ
ГАЗРЫН ЗАХИРГАА
ХУУЛБАР ҮНЭН

- Ус бохирдуулсны төлбөр: 16'200.0 Арван зургаан мянга хоёр зуун/ төгрөгийг 2021 оны 12 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор харьяа Татварын хэлтсийн дансанд төвлөрүүлнэ.

2.3. Цэвэрлэсэн болон дахин ашигласан усны хэмжээ /шоо метрээр/:

- Хаягдал бохир усыг дахин цэвэршүүлэн ашигладаггүй.

Гурав. Тавигдах шаардлага, цаашид авах арга хэмжээний талаарх зөвлөмж:

- 3.1.** Усны тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.2-д заасны дагуу Төв аймгийн Баянцогт сумын Засаг даргаас хаягдал ус хаях зөвшөөрөл авах;
- 3.2.** Хаягдал усны дүгнэлтийг жил бүрийн эхний улиралд багтаан гаргуулах бөгөөд улирал бүр хоёроос доошгүй хаягдал усны сорьц авч итгэмжлэгдсэн лабораторид шинжлүүлэн, сүүлийн сарын 15-ны дотор ирүүлж байх;
- 3.3.** Хаягдал усны бохирдуулах бодисын агууламж нь "Хүрээлэн байгаа орчин. Усны чанар. Ариутгах татуургын сүлжээнд нийлүүлэх хаягдал ус. Ерөнхий шаардлага MNS 6561:2015" стандартаас давсан бол Усны тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.2, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын Сайдын 2019 оны А/635 дугаар тушаалаар батлагдсан "Ус бохирдуулсны нөхөн төлбөрийг шатлан өсгөх хэлбэрээр ногдуулах журам"-ын дагуу нөхөн төлбөр ногдуулахыг анхаарах;
- 3.4.** Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн Сайдын 2013 оны А-156 дугаар тушаалаар батлагдсан "Ус ашиглалт, хэрэглээг тоолууржуулах журам"-ын 2.1.4, 3.6.1 дэх заалтын дагуу хаягдал усны эх үүсвэрийг тоолууржуулах;
- 3.5.** Усны тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.5, 17 дугаар зүйлийн 17.1.5-д заасны дагуу сав газрын усны мэдээллийн дэд сан бүрдүүлэхэд шаардлагатай хаягдал ус хаях, зайлуулах зөвшөөрлийн бичиг, хаягдал усны шинжилгээний дүнгүүд, хаягдал усны төлбөр төлсөн баримтыг 2021 оны 12 дугаар сарын 25-ны өдрийн дотор Туул голын сав газрын захиргаанд ирүүлэх.

ХЯНАСАН:

УСНЫ НӨӨЦ, УС АШИГЛАЛТЫГ ЗОХИЦУУЛАХ
АЛБАНЫ АХЛАХ МЭРГЭЖИЛТЭН

П.ЭНХБАЯР

ДУГНЭЛТ ГАРГАСАН:

УСНЫ НӨӨЦ, УС АШИГЛАЛТЫГ ЗОХИЦУУЛАХ
АЛБАНЫ МЭРГЭЖИЛТЭН

Д.УРАНЧИМЭГ

Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын
2012 оны 1 дүгээр сарын 25-ны өдрийн
29 дүгээр тушаалын 4 дүгээр хавсралт

АЖЛЫН БАЙРНЫ ГАЛЫН АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ДҮГНЭЛТ

Дугаар **2024309**

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр:

Хаяг: **“ҮЛЭМЖ ХҮДЭР” ХХК**

Ажлын байрны зориулалт, үйл ажиллагааны чиглэл: **БАЯНЦОГТ СУМ 2 ДУГААР БАГ**

ДАХИН БОЛОВСРУУЛАХ, ХУДАЛДАА

Барилга байгууламжид гал унтраах тоног төхөөрөмж, /гал унтраах автомат болон
дохиоллын систем, утаа зайлуулах систем, усан хангамж/ анхан шатны багаж хэрэгсэл,
бодис материал зэргийг байрлуулан ашиглахад энэхүү дүгнэлтийг олгоно.
/Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуулийн 33.1.4/
/Галын аюулгүй байдлын тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.1.7/

Олгосон: он сар өдөр

Хүчинтэй хугацаа: **2022 01 17** он сар өдөр хүртэл

2024 01 17

Дүгнэлт олгосон:

..... аймаг, нийслэлийн Онцгой байдлын газар /хэлтсийн/
дарга **ТӨВ** цолтой

ХУРАНДАА

Н.ТӨМӨРБААТАР

Дүгнэлт гаргасан:

..... аймаг, нийслэлийн Онцгой байдлын газар /хэлтсийн/
ТӨВ Гал түймрийн улсын хяналтын байцаагч: цолтой

АХМАД

А.БЭХ-ОЧИР

/тэмдэг дарна/

БАЯНЦОГТ СУМЫН ЭДТГ-ТАЙ НИЙГМИЙН ХАРИУЦЛАГЫН
ХҮРЭЭНД ХАМТРАН АЖИЛЛАХ ГЭРЭЭ

№ 06

2022 оны 09 дугаар сарын 29

Дунд-Урт

Нэг талаас Төв аймаг Баянцогт сумын Засаг дарга А.Дэвсдорж (цаашид "сумын Засаг дарга" гэх), нөгөө талаас Угшид Хүндү ХХК захирал А.Батсүх
үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, газар тариалан эрхлэх аж ахуйн нэгж, иргэний нэгж

(цаашид "иргэн аж ахуйн нэгж" гэх) нар (цаашид хамтад нь "Талууд" гэх) Монгол улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж түүний удирдлагын тухай хууль, Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулиудын холбогдох заалтуудыг тус тус үндэслэл болгон дор дурдсан нөхцөлүүдийг хэлэлцэн тохиролцож энэхүү Нийгмийн хариуцлагын гэрээ /цаашид "Гэрээ" гэх/-г байгуулав.

НЭГ, НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ:

1.1. Талуудын энэхүү гэрээгээр орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгж, иргэнтэй дэд бүтцийг хөгжүүлэх, ажлын байрыг нэмэгдүүлэх, орон нутгийн урт хугацааны тогтвортой хөгжлийг харилцан уялдаатай хөгжүүлэх, хамтын ажиллагааг бэхжүүлэх зорилгоор гэрээний хугацаанд хамтран хэрэгжүүлэх ажлын төрөл хугацааны талаар харилцан зөвшилцөж, хийгдэх ажлын жагсаалтыг баталж хэрэгжүүлнэ.

1.2 Энэхүү гэрээгээр үйл ажиллагаа явуулж буй иргэн, аж ахуйн нэгжүүдийн байгаль орчныг хамгаалах чиглэлээр мөрдөгдөж буй хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангуулах, нийгмийн хариуцлагыг дээшлүүлэх, үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, газар тариалангийн үйл ажиллагааг тогтвортой хэвийн явуулах, орон нутгийн хөгжилд бодитой дэмжлэг үзүүлэх талаар хамтран ажиллахтай холбогдсон харилцааг зохицуулна

1.3 Энэхүү гэрээг хэрэгжүүлэхдээ талууд хууль дээдлэх, тэгш эрх, шударгага ёс, харилцан бие биенээ хүндэтгэх, ил тод байх, сайн дурын үндсэн дээр гэрээний үүргээ зохих ёсоор биелүүлэх зарчмыг баримтлан ажиллана

ХОЁР, НУТГИЙН ЗАХИРГААНЫ БАЙГУУЛЛАГЫН ЭРХ ҮҮРЭГ

2.1. Энэхүү гэрээний хүрээнд Нутгийн захиргааны байгууллага дараах эрх, үүргийг хэрэгжүүлнэ:

2.1.1. Орон нутгийн хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх.

2.1.2. Сумын хөгжлийн төргүүлэх чиглэлд тусгагдсан үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдийг төсөл, хөтөлбөст хамруулах.

2.1.3. Бүтээгдэхүүнээ зах зээлд гаргах, худалдан борлуулах, гадаад дотоод түншлэлээ өргөжүүлэхэд нь дэмжлэг үзүүлэх.

2.1.4. Бизнесийн орчныг дэмжсэн үйл ажиллагааг нэмэгдүүлж, үзэсгэлэн, худалдаа, өдөрлөгийг зохион байгуулах.

2.1.5. Улс, аймгийн шагнал урамшуулалд тодорхойлж, үндэсний болон орон нутгийн арга хэмжээнүүдэд оролцуулах.

2.1.6. Үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллагуудын тухайн салбарт тавигдах бараа, бүтээгдэхүүн, ажил үйлчилгээний стандарт, шаардлагыг хангуулахад анхээрч, хяналт тавьж ажиллах.

2.1.7. Гэрээний хүрээнд хэрэгжүүлсэн болон хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж байгаа төсөл, арга хэмжээний талаар орон нутгийн иргэдэд тухай бүрт үнэн зөв мэдээлэх.

2.1.8. Энэхүү гэрээний хэрэгжилттэй холбоотой уулзалт, хэлэлцүүлэг зохион байгуулах.

4.2. Талууд гэрээний биелэлтийг бүтэн жилээр дүгнэж, сумын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлаар хэлэлцүүлэн, тайланг дараа оны 02-р сарын 01- ний дотор аймгийн Хөрөнгө оруулалт, хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн хэлтэст хүргүүлнэ.

4.3. Талууд энэхүү гэрээг хэрэгжүүлэх явцад хууль зөрчсөн аливаа үйлдэл гэргэсэн тохиолдолд түүний улмаас учирсан хохирлыг буруутай тал хариуцаж, холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээнэ.

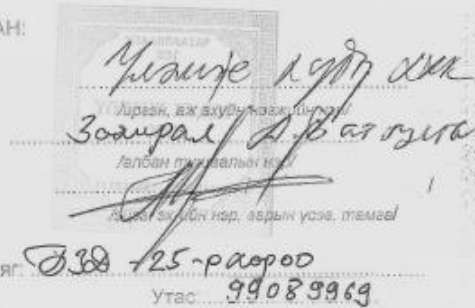
ТАВ. ХАМТЫН АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРЧИМ

- 5.1 Мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдлыг хангаж ажиллах
- 5.2 Гэрээгээр хүлээсэн үүргээ шуударгаар биелүүлж, хариуцлагатай ажиллах
- 5.3 Талууд нь бие биенийхээ ашиг сонирхлыг харилцан хүндэтгэж, хуулийг дээдлэх

ЗУРГАА. БУСАД

- 5.1. Талууд гарыг үсэг зурсан өдрөөс хойш 1 жилийн хугацаанд гэрээ хүчин төгөлдөр үйлчилнэ
- 5.2. Талууд харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болно. Гэрээнд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлт нь гэрээний кэсэн адил хүчинтэй байх бөгөөд түүний салшгүй хэсэг болно.
- 5.3. Давагдашгүй хүчин зүйлсийн улмаас гэрээг хугацаанаас өмнө дуусгавар болгож болно.
- 5.4. Гэрээг хоёр хувь үйлдэж хувийг нутгийн захиргааны байгууллага, газар эзэмшигчид тус тус хүргүүлнэ.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн сайдын
2013-оны 12 дугаар сарын 20 өдрийн
А-367 тоот тушаалын хавсралт

Сумын Засаг дарга

А.ДАВААДОРЖ

УС АШИГЛАХ ГЭРЭЭ

2012 оны 07 сарын 01-ны өдөр

Нэг. Ерөнхий зүйл

Усны тухай хуулийн 28.4, 28.6, 28.7, 29.1-д заасны дагуу Тов аймгийн /байгаль орчны асуудал эрхэлсэн

Байгаль орчин агаар /байгаль орчны асуудал эрхэлсэн
Төрийн захиргааны төв байгууллага, Сав газрын захиргаа, аймаг, нийслэлийн Байгаль орчны алба/

2011 оны 11-р сарын 11-ны өдрийн 09/322 дугаартай ус ашиглуулах дүгнэлт,.....
Б.О.Т.Н. Гаурин -ын олгосон

Ус ашиглуулагчийг төлөөлж Тов аймгийн Байгаль орчны алба /Сав газрын захиргаа, аймаг, нийслэлийн Байгаль орчны алба, сум, дүүргийн Засаг дарга/
Сав газрын захиргаа, аймаг, нийслэлийн Байгаль орчны алба, сум, дүүргийн Засаг дарга, Ус хангагч байгууллагын.....

Ус ашиглагчийг төлөөлж Улаанбаатар /байгаль орчны асуудал эрхэлсэн албан тушаалтан /
Бадмагэ /байгаль орчны асуудал эрхэлсэн албан тушаалтан /
Ус ашиглагчийг төлөөлж Улаанбаатар аймаг, нийслэл,
Бадмагэ сум, дүүрэг 25-р баг, хороо
9011462110 улсын бүртгэл, 6164439 регистрийн дугаартай
иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын Храамз овогтой Баттулга
нар ус ашиглах талаар тохиролцон энэхүү гэрээг 1 жилийн хугацаатайгаар байгуулав.

Хоёр. Гэрээний гол нөхцөл

2.1. Ус ашиглах зориулалт
Хаягдан ачааг томорлох, аккумулятор дамж боловсруулах

2.2. Ашиглах усны хэмжээ:
2.2.1. унд-ахуй, м³/хоног 80 м (572 м³/аши)
2.2.2. үйлдвэрлэл, м³/хоног 12500 м³/аши
2.2.3. үйлчилгээ, м³/хоног 120 м³/аши
2.2.4. эмчилгээ, сувилгаа, хүн/хоног

2.3. Усны найрлага, чанар

2.4. Усны эх үүсвэрийн:

Байршил..... Баянцогт сум Сарлаг II баг Сарлаг талбай

Солбицол X..... 53.219.7.72 Y..... 559248,64 Z.....

Барилга байгууламж.....

Тоног төхөөрөжийн нэр,марк..... Р.10-70 өргөм

Хүчин чадал.....

2.5 Хаягдал усны:

Хэмжээ.....

Стандартын шаардлага.....

Хаях цэгийн байршил.....

Солбицол X..... Y..... Z.....

2.6. Хаягдал усан дахь бохирдуулах бодисын хэмжээ. Усны биохимийн шинжилгээний дүнг хавсаргана.

Жинлэгдэх бодис, кг.....

Органик бодис, кг.....

Эрдэс бодис, кг.....

Хүнд металл, кг.....

Аюултай бохирдуулах бодис, гр.....

2.7. Бохир ус цэвэрлэх барилга байгууламжийн байршил, хүчин чадал, технологи, цэвэрлэх арга, цэвэрлэгээний түвшин

2.8. Усны эх үүсвэрийг хамгаалах, усны нөөц хомсдох, бохирдохоос сэргийлэх арга хэмжээ, түүнд зарцуулах хөрөнгийн хэмжээ:

2.9. усны тоолуурын:

Төрөл, нэр, дугаар..... 1X,5G-32 202100282

Загвар.....

Тоолуурын тоо..... 1

Суурилуулсан байгууллага, огноо..... 2021.10.01

Баталгаажуулсан байгууллага, огноо..... 2021.08.10

Тоолуурын заалт..... 0

2.10. Ус ашигласны нэгж төлбөрийн хэмжээ:

188,8 x 12620 м³ - 2382,656 төгрөг

/ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөрийн хэмжээ/

2.11. Хаягдал усан дахь нэгж бохирдуулах бодист ногдох төлбөрийн хэмжээ:

/ус бохирдуулсны төлбөр/

Гурав. Талуудын эрх, үүрэг

Гэрээ байгуулагч талууд нь Усны тухай хуулийн 7.5, 10.1.18, 13.1.1, 13.1.5, 18.1.4, 19.1.2, 19.1.4, 26.1, 30.1, 30.2, 31.1, -д заасан эрх эдэлж, үүрэг хүлээнэ.

Дөрөв. Бусад

- 4.1. Гэрээ нь талууд гарын үсэг зурж, тамга, тэмдэг дарж баталгаажуулсан өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.
- 4.2. Ус ашиглуулах дүгнэлт, ус ашиглах зөвшөөрөл, хаягдал усны талаарх дүгнэлт, хаягдал ус зайлуулах зөвшөөрөл нь гэрээний салшгүй хэсэг байна.
- 4.3. Гэрээний биелэлтийг жил бүр дүгнэж, тэмдэглэл үйлдэнэ.
- 4.4. Талуудын тохиролцсоноор гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болох ба бичгээр үйлдэнэ.
- 4.5. Гэрээг дор дурдсан үндэслэлээр хугацаанаас нь өмнө цуцалж болно.
 - 4.5.1. Ашиглаж байгаа усны эх үүсвэр тусгай хэрэгцээнд шилжсэн.
 - 4.5.2. Аль нэг тал татан буугдсан бол.
- 4.6. Талуудын хооронд үүссэн маргааныг эвийн журмаар шийдвэрлэхийг эрхэмлэх бөгөөд эс зөвшөөрөлд холбогдох шатны шүүхээр шийдвэрлэнэ.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН

Ус ашиглуулагчийг төлөөлж:

.....
Бадмцогийн сум

.....
З.Т.Ганзориг
/Сав газрын засагчаа, аймаг, нийслэлийн Байгаль орчны алба, сум, дүүргийн Засаг Дарга, Ус хангагч байгууллага, албан

Тушаалтны нэр, гэрын үсэг/ *Ганзориг*
Хаяг:

Харилцах утас: 80445408

Ус ашиглагчийг төлөөлж:

.....
Ч.М.М. Дундур

.....
ХХК
/Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага, албан тушаалтны нэр, гэрын үсэг/

Хаяг: *3/*

Харилцах утас: 99089969

Сумын Засаг дарга

А.ДАВААДОРЖ

ХОГ ХАЯГДЛЫН ГЭРЭЭ

2022 оны 09-р сарын 29-ны өдөр

Дунд-Урт

Зорилго.

Монгол Улсын “Хог хаягдлын тухай” хуулийг хэрэгжүүлж үйлдвэрлэл, үйлчилгээний явцад гарсан хог хаягдлыг цаг хугацаанд нь цэвэрлэж, тээвэрлэн хогийн цэгт хаяж, цэвэр орчинг бүрдүүлэх.

Гэрээний эрх зүйн үндэслэл.

- Монгол Улсын “Хог хаягдлын тухай” хуулийн 9.2-9.4, 10.2, 20.1, 21.1 дэх заалт
- Аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн 2014 оны 16 тоот тогтоолын 3,5 дахь заалт
- Сумын ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн 2019 оны 49

Гэрээ байгуулагч талууд.

Нэг талаас Баянцогт сумын ЗДТГ-ыг төлөөлж Б.О.А.Х.М. ажилтай Г.Тамбаатар нөгөө талаас М.М.О.О.О.О.О.О. ажилтай А.Б.О.Т.У.М. нар нь харилцан тохиролцож 2022 оны 09-р сарын 29 нээс 2024 оны 01-р сарын 01-ийг хүртэл хугацаагаар энэхүү гэрээг байгуулав.

Аж ахуйн нэгжийн үүрэг.

1. Монгол Улсын “Хог хаягдлын тухай” хуулийн 20-р зүйлийн 20.1, 20.2 дэх заалт, сумын ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн 2019 оны 49 тоот тогтоолийг тус тус үндэслэн хог хаягдлын үйлчлэгээний хураамж болох 600000 төгрөгийг жил бүрийн 12-р сарын 05-ны /улиралаар хувааж төлөх / дотор сумын төсөвт төвлөрүүлнэ.
2. ААН, байгууллага өөрийн ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдлыг сар бүр цэвэрлэх, тээвэрлэх, хог хаягдлын талаархи дүрэм журам, стандартын шаардлагыг хангаж, Гужа багийн хогийн цэгт эмх цэгцтэй хаяж хэвшнэ.
3. ААН байгууллага үйлдвэрлэл, үйлчилгээний явцад үүсдэг хог хаягдлын хэмжээ түүний тухай мэдээллийг “Сарлаг” 2-р багийн Засаг даргад үнэн зөв мэдээлж байна.
4. Хог хаягдлыг ангилан хаях талаар зохих мэдлэгийг ажилтандаа эзэмшүүлж, гарсан хог хаягдлыг ангилан ялгаж хог хаягдлын хоёрдогч түүхий эд авах зориулалтын цэгт тушаана.

~~5. Сарлаг багийн хогийн нэгт сумын Засаг даргын шийдвэрээр гаргасан~~
хэмжээнээс хэтрүүлэн хог асгасан тохиолдолд түрж, хумих ажилд хөрөнгө төлөвлөн оролцоно.

Сумын ЗДТГ-ын эрх үүрэг

1. Монгол улсын "Ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдлын тухай" хуулийн 20-р зүйлийн 3 дахь заалтыг үндэслэн ААН, байгууллагаас хог хаягдал гаргасаны хураамжийг нэхэмжилж авна.

2. Хуулиар олгосон эрхийн дагуу ААН байгууллагаас хог хаягдал гаргасан хэмжээний талаар өгч буй мэдээлэл, орчны ариун цэврийн байдалд хяналт тавина.

3. Хог хаягдлыг ил асгах, орчин тойрныг бохирдуулах, ариун цэврийн шаардлага хангаагүй нөхцөлд эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээргүй бол холбогдох хуулийн дагуу хариуцлага тооцно.

Бусад зүйл

1. Хог хаягдлын хураамжийн тарифанд өөрчлөлт орсон тохиолдолд хоёр тал харилцан тохиролцож гэрээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулна.

Гэрээний сунгалт

.....оны.....сарын.....-ээс.....оны.....сарын.....едөр хүртэл
.....оны.....сарын.....-ээс.....оны.....сарын.....едөр хүртэл

Гэрээ байгуулсан:

Баянцогт сумын ЗДТГ-ыг төлөөлж :

төлөөлж:

С.Орхон /албантушаалтай/

.....ажилтай

Г.Талсан /Г.Талсан/

Утас: 80445408

ААН, байгууллагыг

Зодирал /албантушаалтай/

.....ажилтай

А.Ватцуга /А.Ватцуга/

Утас: 99089969

Сум, дүүрэг, хороо Тов аймгай Бамцогийн Зрвар
 Эзэмшигч иргэн, байгууллагын нэр Бүрэлдэтийн ачхх
 Өрөмдмөл худгийн

Улсын № 18/472
 Байршиж буй газрын нэр, хаяг Тов аймгай
 бамцогт сум сүрэн Зрвар

Ус ашиглах гэрээний №

Ус ашиглах эрхийн бичгийн №

Худаг гаргасан (аж ахуйн нэгж) Чувил-Ус ХХК

Захирал [Signature]

2007 он 08 сар 08 өдөр

Баталгаажуулсан.

Тов аймаг (нийслэл)-ын Байгаль орчны албаны

тамга

Даргагч [Signature]

2007 он 01 сар 02 өдөр

4

Худгийн байршлын солбилцол

Уртраг 5323197.73

Өргөрөг 552375.47

Үнэмлэхүй өндөр: м.

Аймгийн код	Сумын код	Худгийн зориулалтын код
41000	41170	A-06

Тов аймгийн, хотын Бамцогийн сумын дүүргийн, хорооны, багшийн Сүрэн тэсийн гэдэг газарт, Улаанбаатар Ан аажуу -д зориулан Улаанбаатар аймгийн, (хотын) Чувил-Ус ХХК компанийн Виталин менежер ахлагчтай анги, бригад POWER - 6000 маркийн станкоор Кийн цохилт аргаар Уул худгийн цооногийг 20 07 он 08 сарын 08 өдрөөс 2007 он 08 сарын 09 өдөр хүртэл өрөмдөж гаргав.

5

I. ЦОНОГИЙН БҮТЭЦ ЗОХИОМЖ

- Цооногийн гүн 65 м
- Усны тогтсон түвшин (статик) 15 м
- Цооногийн ашиглалтын усны ундарга 1.3 м
- Цооногийн өрөмдсөн диаметр
 м-ээс 168 м хүртэл 65 мм
 м-ээс м хүртэл мм
 м-ээс м хүртэл мм
- Уст үеийн байрлал:
 Нэгдүгээр үе 41 м-ээс 44 м
 Хоёрдугаар үе 55 м-ээс 65 м
 Гуравдугаар үе м-ээс м
- Цооногийн бэхэлсэн суултын яндан
 диаметр= 168 мм м-ээс 28 м
 диаметр= мм м-ээс м
 диаметр= мм м-ээс м
- Шүүрийн хийц зохиож:
 Шүүрийн яндангийн нүхний диаметр 121 мм
 1 уртааш м-т оногдох нүхний тоо 8 ширхэг
 Шүүрийн диаметр 168 мм
 Шүүрийг суосон утасны диаметр мм
 Шүүрийг ороосон торны мм
 Шүүрийн яндангийн нийт урт 10.6 м

6

Үүнд:

- Шүүрийн дээд хэсгийн урт 41 м 0 м-ээс 41 м
 Ажлын хэсгийн урт м 41 м-ээс 44 м
 Дүлий хэсгийн урт м 44 м-ээс 55 м
 Ажлын хэсгийн урт м 55 м-ээс 65 м
 Дүлий хэсгийн урт м м-ээс м
 Тунгаагчийн урт м м-ээс м
- Яндангийн араар дүүргэсэн хайрга
 - Цооногт 65 м-ээс 00 м хүртэл
 м-ээс м
 - Цооногт
 м-ээс м
 - Шавхалтыг 2007 он 08 сарын 08 өдрийн 2⁰⁰ цагаас 2007 сарын 08 өдрийн 05 цаг хүртэл 11 цаг хийв.
 Шавхалтыг QTD-70 маркын насосаар 60 м гүнд насосыг суулгаж INVERSO LAND - 900 маркын компрессороор м ус өргүүр янданг 68 м гүнд суулгаж м хий дамжуулах янданг м усны түвшин хэмжигч янданг м гүнд тус тус суулгаж гүйцэтгэв.
 Шавхалт хийхэд усны
 I. Түвшин бууралт 0.3 метр ундарга 1.3 л/с
 II. Түвшин бууралт метр ундарга л/с
 III. Түвшин бууралт метр ундарга л/с
 тус тус байв.

7

II. ЦООНОГИЙН ЗҮСЭЛТ

Масштаб см.м	Үеийн ул хуртгах гүн (м)	Геологийн зүсэлт	Чулуулгийн бичлэг, геологийн насны индекс	Хийц зохиомж	
				Суултн шүүрийн яндангийн байрлал	Суулгасан гүн, м
	0-2	$k=k_1-k_2$ $k=k_1-k_2$	виоон гэрэ	168	
	2-8	$k=k_1-k_2$ $k=k_1-k_2$	Шавар, булчин дээр		
	8-23	$k=k_1-k_2$ $k=k_1-k_2$	күрлэстэй	168	234
	23-41	$k=k_1-k_2$ $k=k_1-k_2$	шавар уст		
	41-44	$k=k_1-k_2$ $k=k_1-k_2$	үе	41-44	
	44-55	$k=k_1-k_2$ $k=k_1-k_2$	үеийн үе	55-65	
	55-65	$k=k_1-k_2$ $k=k_1-k_2$		168	65 м

II. ЦООНОГИЙН ЗҮСЭЛТ

1. Шинжилгээ хийсэн он, сар, өдөр

Үзүүлэлтүүд	Уст үеийн № ба интервал		
	№м	№м	№м
Дээж авсан			
Лабораторт өгсөн			

2. Физикийн шинж чанар:

Үзүүлэлтүүд	Уст үеийн № ба интервал		
	№м	№м	№м
Өнгө			
Үнэр			
Амт			
Тунгалаг чанар			
Тундас			
Булингар			
Температур С°			

3. Химийн найрлага:

Үзүүлэлтүүд	Нэгж хэмжээ	Уст үеийн № ба интервал		
		№м	№м	№м
РН (идэвхит урвал)				
CO ² (чөлөөт)	мг/л			
CO ² (түрэмгий)	"			
H ² S (хүхэрт устөрөгч)	"			
SiO ² (цахуурын хоёрт исэл)	"			
Исэлдэх чанар O ²	"			
Хуурай үлдэгдэл 180°С	"			
Ерөнхий хатуу	мг,экв/л			
Арилгах хатуу				
Тогтмол хатуу				

IV. ХУДГИЙН БАРИЛГА ТӨХӨӨРӨМЖ

- Худагт Q7D-70 маркын усөргөгч, 6 маркын хөдөлгүүр тавив. Насосыг 65 м гүнд байрлуулав. Ус өргөгч яндангийн диаметр мм, урт нь м. Насосын штангийн диаметр мм, урт нь м. Ус өргөгч төхөөрөмжийг угсарсны дараа цаг зүгшрүүлэх шавхалт хийхэд усны ундарга 1.3 л/сек болов.
- Насос станцын барилгын нийт талбай м²
- Усны резервуарын багтаамж м³ хийсэн материал

V. ХУДГИЙН ӨРТӨГ

- Өрөмдлөгийн үнэ төг
- Насос станцын барилгын үнэ төг
- Тоног төхөөрөмжийн үнэ төг

Бүгд төг

Өрөмдмөл худгийг 20... оны ... сарын ... өдөр ... тоот актаар комиссын дарга гишүүд нарын бүрэлдэхүүнтэй комисс иргэн, компани, байгууллагын нэрийн өмнөөс ашиглалтад хүлээлцүүлэв.

Паспортыг хөтөлсөн:

Мөнхбаяр албан тушаалтай
Доржиев (Бүтэц)

**2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ
БИЕЛЭЛТИЙН ДҮГНЭЛТ №71**

Журмын 4 дугаар хавсралт.

- Төсөл хэрэгжүүлэгч ДАН-ийн нэр: "Уламж хүдэр" ХХК, Хаягдал аккумулятор өнгөт төмөрлөг дахин боловсруулах Төслийн байршил: Баянцогт сум, "2-р баг"
- Огноо: 2024.03.04.

#	Бүрэлдэхүүн хэсгүүд	Авсан байвал зохих оноо	Ажлын хэсгийн гишүүдийн үнэлсэн оноо						Гишүүдийн үнэлсэн онооны энгийн арифметик дундаж	Тайлбар, үндэслэл
			Ж.Даш-Яйчил	С.Эрдэнэцогт	Г.Ганбаяр	М.Цээпил	Б.Оюун-Эрдэнэ	Сумын байгаль орчны мэргэжилтэн		
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	25	24	24	24	24	24	24	24	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр төлөвлөгдсөн арга хэмжээг бүрэн хэрэгжүүлсэн байна.
2	Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөөний биелэлт	15	14	14	14	13	14	14	14	Байгууллагын хашаанд 300 ширхэг мод шинээр нэмж тарьсан байна.
3	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний биелэлт	-	-	-	-	-	-	-	-	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээ төлөвлөгөгдөөгүй.
4	Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	20	20	20	20	19	20	20	20	Төлөвлөгөө боловсруулж холбогдох байгууллагуудаар батлуулан бүрэн хэрэгжүүлсэн байна.
5	Хог, менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	20	20	20	20	18	20	20	20	Төлөвлөгөөнд туссан арга хэмжээг бүрэн хэрэгжүүлэн ажилласан.

Орчны хяналт	Шинжилгээний хөтөлбөрийн биелэлт	10	10	10	10	10	10	10	10	Хяналт Шинжилгээний хөтөлбөр төлөвлөгөөнд туссан арга хэмжээг бүрэн хэрэгжүүлсэн.
6	Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт	5	4	4	4	4	4	4	4	Төлөвлөгөөнд туссан арга хэмжээг бүрэн хэрэгжүүлэн ажигласан байна.
7	Нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөөний биелэлт	5	2	2	2	2	2	2	2	Тайлан хугацаа хоцроосон мэдээ тайлан ирүүлэхдээ анхаарах.
8	Нийт оноо	100	94	94	90	88	94	94	94	

Тайлбар: Бүрэлдэхүүн хэсэг бүрт биелэлтээс нь хамааран авсан байвал зохих оноог тогтоосон ба ажлын хэсгийн гишүүн тус бүрийн өгсөн онооны энгийн арифметик дунджийг бүрэлдэхүүн хэсэг тус бүрт тооцож гаргана. Гишүүдийн бүрэлдэхүүн хэсэг тус бүрт өгсөн онооны арифметик дунджийн нийлбэр нь нийт оноо болно. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний бүрэлдэхүүн хэсгүүдийн биелэлтийн нийт оноо нь 90-ээс доош байвал төлөвлөгөөний биелэлтийг хангалтгүй гэж үзнэ. Тухайн жилд дүйцүүлэн хамгаалах ажил төлөвлөгөөгүй бол нөхөн сэргээх арга хэмжээ рүү, түүх соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээ төлөвлөгөөгүй бол сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний биелэлт рүү шилжүүлж тооцно.

Жич: 2024 оны төлөвлөгөөнд 2000-аас доошгүй мод тарих

ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙГ ХҮЛЭЭЖ АВАХ, ДҮГНЭХ ХУУДАС

Баянцогт сум 2-р баг : "Угэмж Хүдэр" ХХК, Хаягдал аккумулятор өнгөт төмөрлөг дахин боловсруулах үйлдвэр
 Огноо: 2024.03.04
 Дугаар: 71

Ажлын хэсгийн дарга:
 ТӨВ АЙМГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫН АЯЛАГ ЖУУЛЧЛАЛЫН ГАЗРЫН ДАРГА..... Ж.ДАШ-ЯЙЧИЛ
 Ажлын хэсгийн нарийн бичгийн дарга.....
 БАЙГАЛЬ ОРЧНЫН АЯЛАГ ЖУУЛЧЛАЛЫН ГАЗРЫН МЭРГЭЖИЛТЭН..... (С.ЭРДЭНЭЦОГТ)

Гишүүд:
 АЙМГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫН АЯЛАГ ЖУУЛЧЛАЛЫН ГАЗРЫН БОХУБАЙЦААГЧ..... (Г.ГАНБАЯР)
 АГААРЫН ЧАНАР, ОРЧНЫ БОХИРДОД ХОГ ХАЯГДАЛ, ХИМИЙН ХОРТ БОДИС ХАРИУЦСАН

МЭРГЭЖИЛТЭН.....*М.Цээпил*..... (М.ЦЭЭПИЛ)
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ГАЗРЫН УСНЫ АСУУДАЛ ХАРИУЦСАН
МЭРГЭЖИЛТЭН.....*Б.Оюун-Эрдэнэ*..... (Б.ОЮУН-ЭРДЭНЭ)
СУМЫН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЭРГЭЖИЛТЭН.....*М.Оюун*..... (М.ОЮУН-ЭРДЭНЭ)

НӨЛӨӨЛЛИЙН БУС ДЭХ ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨЛ.....*А.Баттулга*.....
ХҮЛЭЭН ЗӨВШӨРСӨН:
“Үлэмж хүдэр” ХХК -НИЙ ЗАХИРАЛ..... А.БАТТУЛГА

“ЭРТЭЧ НАРАН” ХХК

Утас: 7010-2530, 9914-2530

Майл хаяг: ertechnarant@gmail.com

